DARBININKAS

XLVIII NR. 23. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVAS - MARCH 26, 1963 919 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTŲ

Ar bus pastatyta siena ir tarp Europos bei Amerikos?

De Gaulle akcija prieš Amerikos kapitalo ir kviečių "invaziją". Tai atsakymas į Amerikos pasipriešinimą Prancūzijos atomam. Ar Amerika atsakys į tai muitais?

Vakarų bendradarbiavimas yra pavojuje. Skilimas gilėja. Prancūzija nori eiti savu keliu, nepasitikėdama, kad Amerika gins pavojaus atveju Europą. **Prancūzija** siekia turėti savo apsaugos atominę jėgą, o taip pat vyrauti Europos ūkiniame gyvenime. **Amerika** tebetiki, kad jos Polaris raketų programą, kurią atmetė de Gaulle, parems ir toliau ne tik Anglija, bet ir kiti europiečiai. Tokiu būdu **siekiama Prancūziją apeiti, izoliuoti.** Polaris raketų programos reikalu numato vėl keliauti į Europą Amerikos diplomatas Livingston Merchant.

Sunkiau betgi apeinamos iš dalies jau įvykdytos, iš dalies dar gresiančios

UKINĖS KLIŪTYS: Muitų siena Amerikos žemės ūkio produktam. –

Sen. George D. Aiken, Vermont r., atkreipė dėmesį, kad pagrindinis Amerikos žemės ūkio gaminių eksportas į Europą buvo šaldyti viščiukai ir kviečiai. Per paskutinius ketveris metus viščiukų buvo nugabenta į Europos rinką už 50 mil. 1962 muitai viščiukam Europos ūkinės bendruomenės rinkoje pakelti (iš 4.5 cn. svarui iki 12.5 cn.), ir **viščiukų eksportas iš 20,300,000 dol. 1961 per keturių mėnesių laikotarpį sumažėjo 1962 per tokį pat laikotarpį iki 12,600,000 dol.**

Amerikoje rodomas susirūpinimas, ar **nebus tas pats padaryta su kviečiais?** Pernai jų buvo išvežta į Europos rinką 700 mil. bušelių. Jei muitai bus pakelti, Amerikos kviečius išstums Europos rinkoje Prancūzija, kuri augina tris kartus dau giau nei Vokietija. Tada Prancūzija taps kviečių aruodu Europai. Amerikos žemės ūkiui tai būtų didelis smūgis.

KOKIA IŠEITIS: muitų sienos statymas iš abiejų pusių ar kompromisas?

Amerikai teks sprendžiamas žodis: ar pasirinkti kovą su Europa, konkrečiai Prancūzija, uždedant muitus europinės pramonės prekėm ar ieškoti kompromiso. Muitų reikalu Kongresas pernai davė prezidentui laisvas rankas. Bet muitų sienos statymas palaidotų pačią Amerikos siūlomą sistemą — Atlanto sąjungą. Norint to išvengti liktų kita išeitis — daryti politinių karinių nuolaidų dėl Prancūzijos nuosavos atominės jėgos. Šiuo metu betgi daugiau pritarimo randa sienos statymas.

ROPESTIS DĖL KVIEČIŲ: žemės ūkio sekretorius Freeman (kairėj).

Amerika duoda Brazilijai pinigus

Amerika kovo 25 pasirašė sutartį su Brazilijos finansų ministeriu Dantas dėl 398.5 mil. paskolos. Derybos dėl paskolos buvo nutrūkusios, kada valstybės departamentas paskelbė, kad komunistai jau insifiltravo ir į Brazilijos vyriausybę. Tuo įsižeidęs prezidentas Goulart įsakė derybas nutraukti. Bet kada valstybės departamentas paaiškino, kad infiltracijos nelaiko lemiančia Brazilijos vyriausybės nusistatymus, tada derybų žaidimas vėl buvo atnaujintas.

— **Guatemaloje** pasireiškė naujas mėginimas nuversti vyriausybę. Siaurėj, nuo Kubos pusės, jau veikia sabotažininkai.

De Gaulle prieš Amerikos pinigus

Baden Badene porą dienų posėdžiavo Europos ūkinės bendruomenės finansų ministeriai. Kovo 25 prancūzų ministeris siūlė apriboti Amerikos kapitalo investavimą į Europose ūkį. Prancūzai rodo, kad Amerikos firmos jų paėmė į savo rankas kai kurių prancūzų automobilių firmų akcijų daugumą. Kiti penki bendruomenės nariai nėra linkę pritarti Prancūzijai.

— **Prancūzija ir Anglija** daugiausia gavo iš Amerikos užsieninės pagalbos. Nuo karo iki dabar Prancūzija 9.4 bilijonus, Anglija 8.7.

— **Alžiro vyriausybė,** protestuodama prieš Prancūzijos atominę bombą Saharoje, paskelbė reikalausianti peržiūrėti sutartį su Prancūzija dėl Saharos naudojimosi. Bet atlyžo, kai prancūzai sutinka peržiūrėti ir iš sutarties išbraukti įsipareigojimą duoti Alžirui kasdien po vieną milijoną dol.

— **Prez. Kennedy** Costa Ricos konferencijoje pažadėjo 200 mil. vidurio Amerikos prezidentam. Kai kurie iš konferencijos dalyvių jautėsi nusivylę, kai Amerika nepritarė griežtai politikai pašalinti iš Kubos Castro komunizmą.

— **Prez. Kennedy** kovo 23 Chicagoje pareiškė, kad bedarbių skaičius pakils iki 7 proc., jei nebus sumažinti mokesčiai. Vasario mėn. bedarbių buvo 6.1 proc.

— **Valstybės sekr. Rusk** kovo 26 atnaujino pasikalbėjimus su Dobryninu dėl Berlyno.

— **Vicepreziden to apsaugai** biudžete numatyta sumos 35 agentam ir sekretoriui, nors vicepreziden tas Johnsonas pareiškė nesąs reikalingas jokios apsaugos.

— **Amerika** davė garbės piliečio titulą Churchilliui. Dabar anglai rengiasi atsilyginti tokiu pat titulu Eisenhoweriui.

— **Georges Bidault** iš Vokietijos turėjo išvykti.

— **Rytų Berlyne** kariam uždrausta šokti twistą ir kt. amerikinius šokius argumentuojant: "Uniforma reikalauja, kad šoktumėte kultūringu būdu".

— **Indonezijoje** sekmadienį Bali saloje ugniakalnis užliejo kelis kaimus. Žuvo 150.

KOMUNISTŲ PINIGAS IR VAKARAI: jei vokietis ims iš komunisto — negerai, jei anglas — ar tai jau gerai . . .

Nauji faktai, kaip komunistiniai režimai bendradarbiauja su Vakarais ūkinėje srityje. **Vokietija** sulaikė Sovietų Sąjungai plieninių vamzdžių pristatymą, kaip to norėjo Amerikos politika. Bet jau suspėta paskelbti, kad **sutiko pristatyti tokius vamzdžius Anglija.**

Kom. Kinija pereitą savaitę atsiuntė į Londoną "geros valios" delegaciją. Stebėtojam tai sukėlė klausimą: ar tokis atsilankymas reiškia Kinijos norą santykius stiprinti su Vakarais ir tolti nuo Maskvos? Pastebima, kad nuo 1959 kom. Kinijos prekyba su komunistiniais Maskvos satelitais nuolat mažėja. Pernai du trečdalius sau reikalingų kviečių pirko iš Kanados ir Australijos. Iš Anglijos Kinijos komunistai nori gauti ir transporto lėktuvų. Neaišku, kaip į tai žiūrės Indija, kuriai taip pat lėktuvus teikia Anglija ir Amerika.

O **kaip žiūri Amerikos darbininkas ir Amerikos biznierius į komunistų rėmimą,** parodė faktas, kovo 22 iškilęs senato vidaus saugumo komisijoje. Liudininkas J.P. Drago, New Yorko mašinistų unijos skyriaus Nr. 893 pirmininkas, papasakojo, kad jam darbininkai paskambino, jog fabrike gamina mašinas, skirtas Rusijai. Jis nuvykęs apramino darbininkus ir kreipėsi į fabriko kompaniją. Ta paaiškino, kad gavus užsakymą iš kitos kompanijos ir užsakymo negali panaikinti, bet prekės skirtos tikrai Rusijai. Unija nusiuntė savo atstovus į Washingtoną; iš unijų centro delegacija buvo nukreipta į valstybės departamentą, iš ten į prekybos departamentą, ir po visų aiškinimų prekės vis tiek buvo išgabentos į Rusiją.

Ar ateity gyvensim po vandeniu?

Amerikos išradėjas Edwin A. Link sugalvojo būdą pasistatyti namus po vandeniu. Pirmas bandymas bus padarytas šią vasarą Bermudos srity. Numatoma nuleisti įrengtas namas 400 pėdų po vandeniu. Jis bus parengtas gyventi 5 asmenim 7 dienas. Tolimesnis bandymas numato jau 1000 pėdų gylyje kelias savaites.

Kas laimės rinkimus Kanadoje?

Kanados parlamento rinkimai balandžio 8. Dabar pati karščiausia kova. Diefenbakeris, konservatorių vadas, labiau patraukia minias. Bet liberalų vadas Pearsonas tariasi laimėsiąs, kada Kanados biznieriai kapitalistai atitraukė paramą Diefenbakeriui dėl pastarojo "antiamerikonizmo". Gallupo institutas rodo, kad liberalus remia 41 proc., rinkimų kovos eigoje 3 proc. krito; konservatorius remia 32 proc., o nelauktas rezultatas buvo socialinio kredito partijai pritarimas, kuris iš 5 proc. pakilo iki 16. Stebėtojai mano, kad absoliutinės daugumos liberalai negaus. Tada vyriausybė priklausys nuo koalicijos su socialinio kredito partija, kuri turi didžiausio pasisekimo Quebecko procincijoje, gyvenamoje daugiausia prancūziškai kalbančių kanadiečių. Prancūzų yra 30 proc. Kanados gyventojų. Jie jaučiasi apeinami ir skriaudžiami, jų žmonių federalinėje tarnyboje esą tik 10 proc. Socialinio kredito partijos vadas Real Caouette mikliai ir naudojasi šiuo nepasitenkinimu.

KONSERVATORIUS: Diefenbakeris.

LIBERALAS: Pearsonas.

Amerika siekia, kad laimėtų Pearsonas, kurio politika sutaria su Amerikos liberalų politika.

PAGALBA UŽSIENIUI — ar ji nėra pagalba ir savo krašto ūkiui pakelti?

Amerikos pagalba užsieniui yra vienas svarbiųjų prezidento Kennedy programos punktų. Prezidento iniciatyva buvo sudarytas 10 asmenų piliečių komitetas, pirmininkaujamas gen. **Lucius D. Clay,** kuris pareikštų savo nuomonę dėl užsienio pagalbos. Komitetas kovo 23 įteikė prezidentui pareiškimą. Iš jo matyti, kad **nuo karo pabaigos Amerika sudavė jau arti 100 bilijonų dol. 95 kraštam.** Tačiau padėtis dabar pasikeitė tiek, kad, komiteto nuomone, Amerikos pagalba iš vyriausybės numatytos sumos 4.9. bilijonų turi būti sumažinta bent puse bilijono, o per keleris metus turi prieiti iš viso tik iki 1 bilijono. Komitetas mano, kad pagalba gali būti nebeteikiama Europos kraštam, išskyrus Graikiją ir Turkiją. Europos kraštai tiek prasigyveno, kad jie turi patys prisiimti kitų šelpimo naštą. Sumažinti siūlė taip pat Afrikos kraštam, ypačiai Kongui, sumažinti ar nubraukti Ispanijai, Portugalijai, Indonezijai, kol pastaroji neatsisakys nuo avantiūrų. Žodžiu gen. Clay pareiškė, kad daug pinigo išmetama be reikalo.

OPOZICIJOJE PARAMAI: kongr. Passman.

Kongrese dar griežtesnis yra **Otto E. Passman,** Louisianos d. kuris siūlo sumažinti iš 4.9 bilijonų iki 2.5. Kongrese kyla ir minčių, kad turi būti nubraukta pagalba komunistiniam režimam.

Užsienio rėmimas susilaukia vis daugiau priešininkų. Kongrese ir visuomenėje. Tačiau kalbant apie Amerikos pinigo metimą į užsienį dažnai nutylima, **kad daug to metamo užsieniam pinigo pakliūva į . . . amerikiečių kišenes.** Pagalba duodama daugiausia ne pinigais, bet maisto produktais, tankais, lėktuvais ir kitais gaminiais, kurie atliekami Amerikos fabrikuose ar auginami Amerikos dirvoje. O tai duoda darbo darbininkam ir pinigo įmonėm. Amerikos interesas yra ne duoti ar neduoti, bet **kam duoti.**

Tarp anglų ir prancūzų . . . komedija

Nuo laiko, kad Prancūzija pasipriešino Anglijai įsileisti į europinę rinką, tarp anglų ir prancūzų eina vienas po kito diplomatiniai akibrokštai. Anglų vyriausybė atšaukė numatytą princesės vizitą Prancūzijoje. Atsakydamas į tai, Prancūzijos užsienių reikalų ministeris nedalyvavo Nato tarybos posėdy, o Anglijos ministeriui Home, atvykusiam į Paryžių, nebuvo duota garbės palydovų. Vokiečių ministeris Schroederis paskelbė Europos unijos konferenciją, bet turėjo atšaukti, nes prancūzų ministeris nenorėjo susitikti su anglų ministeriu ir svarstyti Anglijos priėmimo į rinką klausimą. Padėtis ėmėsi švelninti Anglijos karalienė motina, kuri priėmė Prancūzijos atstovo Londone kvietimą dalyvauti Prancūzų Komedijos vaidinimuose Londone. Spauda vertina tuos diplomatinius baksnojimus taip pat kaip komedijos dalį.

Murphy su rezoliucijom, ne su jų priešininkais

Kongresmanas **William T. Murphy** (D.-Ill.), Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos narys, įnešė naują rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalu. Kongresmano W. T. Murphy rezoliucijai duotas šis eilės numeris — **H. Con. Res. 62.** Ši rezoliucija yra lygiai tokio pat turinio, kaip kad senatoriaus **Tom Kuchel** (R.-Calif.) ir kongresmano **Glen Lipscomb** (R.-Calif.), — rezoliucijų pradininkų. Tai jau devyniolikta rezoliucija.

Valdas Adamkavičius, L.B. centro valdybos vicepirmininkas, buvo pirmasis, kuris kreipėsi į kongresmaną Murphy. Vėliau tuo pačiu reikalu į kongresmaną Murphy kreipėsi visa eilė Chicagos lietuvių. Ypač jam daug laiškų rezoliucijos reikalu parašė Lietuvos Vyčių organizacijos nariai iš Chicagos ir kitur. Kongresmanas Murphy buvo kurį laiką klaidinamas tam tikrų asmenų iš Chicagos, kurie kovoja prieš visą rezoliucijų žygį.

Kongresmanas Murphy visą laiką buvo didelis Lietuvos reikalų gynėjas. Jis nusipelnė dar daugiau visų geros valios lietuvių padėkos ir pagarbos. (The Honorable William T. Murphy, House Office Building Washington, 25, D.C.). **IT.**

— **Amerikos karinė žvalgyba** turi žinių, kad iš Kubos išgabenti sovietų šoferiai, statybos darbininkai ir kitos jėgos, kurios buvo reikalingos aerodromų, kelių, barakų, požeminių sandėlių statybai. Jie savo darbą jau atliko.

DAR APIE VATIKANĄ IR KREMLIŲ

Galima manyti, kad spaudos išvados ir per greitos, bet jos rodo, kiek reikšmės skiriama Vatikano ir Kremliaus santykiam

Vatikano ir Kremliaus santykių klausimu mieko naujo negirdėti. O betgi klausimas nedingsta iš spaudos puslapių. Iš ma rodytis mažiau faktinės informacijos, daugiau spėliojimų ir vertinimų.

Apie diplomatinius santykius:

Washingtono **The Evening Star** kovo 14 perdavė Milano laikraščio Il Borghese spėjimus: esą Adžubei lankėsi Vatikane ne tiek ruošdamas priėmimą Vatikane Chruščiovui, kiek ruošdamas dirvą formaliem Kremliaus ir Vatikano santykiam užmegsti. Tai būtų pirmas sykis istorijoje. Tiem santykiam buvę seniai ruošiamasi. Washingtono laikraštis primena, kad vienas iš pirmųjų dabartinio popiežiaus žygių buvo nutraukti diplomatinius santykius su egzilinėm vyriausybėm iš anapus uždangos.

Adžubei Vatikane turėjo ryšių ne tik su Vatikano valstybės sekretorium Msgr. Cicognani, bet ir su jo padėjėju Msgr. della Porta, kuris yra artimas draugas Msgr. Loris Capovilla, popiežiaus asmeninio sekretoriaus, daugiausia įtaigojusio santykius užmegsti su Kremliu. Evening Star teigimu, Romoje esą maža abejojimo, kad diplomatiniai santykiai būsią užmegsti artimoje ateity. Tai būsiąs pasisukimo punktas tiek politiniais, tiek ir religiniais reikalais.

Apie Vatikaną:

N.Y. Staatszeitung und Herold kovo 21 priminė Stalino klausimą apie Vatikaną tais laikais, kada tūkstančiai vyskupų, kunigų ir pasauliečių buvo tremiami į Sibirą. Tas klausimas buvo: o kiek popiežius turi divizijų? Stalinas vertino ir Vatikaną tik pagal karines jėgas. Praėjo, pasak laikraščio dešimt metų, ir Stalino įpėdinio žentas jau beldžias Vatikano prieškambariuose, vertindamas Vatikano reikšmę ne pagal divizijas . . . Jonas XXIII plačiai atidarė duris visiem. Bažnyčia jaučiasi geriau pasiruošusi patarnauti suskilusiai žmonijai, stovėdama aukščiau už visus politinius valstybių susigrupavimus. Tačiau ji negali atsisakyti nuo pasipriešinimo mokslui, kuris savo esme yra ateistinis, materialistinis, priešingas religijai.

Ko tikisi iš to Bažnyčia? Galėtų — rašo laikraštis — susipratimas tarp Kremliaus ir Vatikano išgelbėti kardinolą Jozsef Mindszenty ir atstatyti Vengrijoje bažnytinę hierarchiją, kuri dabar visai negali veikti; **galėtų būti suteikta pagalba katalikų Bažnyčiai Lietuvoje, kuri sovietiniame režime yra baisiame suspaudime; galėtų duoti naujo impulso Bažnyčiai Lenkijoje**

Tačiau laikraštis įspėja, dėl pavojaus, kad tokia iniciatyva laisvame pasauly gali sukelti nesusipratimų.

Kodėl kaip tik dabar? **The Evening Star** Vatikano-Kremliaus santykius sieja su Washingtono-Kremliaus santykiais. Esą kai prezidentas Kennedy ėmė privačiai susirašinėti su Chruščiovu, koegzistencija darės reali, ir katalikų Bažnyčia jaučiasi negalinti ilgiau vykdyti antikomunistinės kovos, kaip tai darė buvęs popiežius.

Apie Kremlių:

Staatszeitung mano, Kremliaus siekimas turėti santykius su Vatikanu reiškia tam tikrą "atodrėkį". Jis esąs žymia dalim padaras trinties komunistinių partijų tarpe. Kai tarp komunistinių partijų susidarė "policentrizmas", t.y. susidarė keli centrai (Maskvoje, Kinijoje, Jugolsavijoje), kurie nori komunistinius sąjūdžius apie save telkti, Chruščiovas pasijuto priverstas padaryti sau užnugarį saugų. Po didelių pastangų jis surado bent pakenčiamus santykius su J. Valstybėm politinėje srityje, dabar turinčios būti pallaubos ir ideologinėje srityje su Bažnyčia.

Būkim budinčiu kareiviu

Stasio Santvaro kalba New Yorke (3)

DINAMIŠKOJI LIETUVYBĖ

Vasario 16-toji tikrai mums teikia puikią progą atsigrįžti į savo rūpesčius ir jų sunkumą pasverti.

"Lietuvybės išlaikymas, lietuvybės išlaikymui, lietuvybės išlaikymą . . . ."

Pritariu kun. prof. Stasiui Ylai: tas aptarimas tai taikymasis su pralaimėjimu, lindimas į gynimosi apkasus, tai jokis mūsų dvasios veržlumo atospindis, jokis žygis į ateitį!

Kai pradedam apie lietuvybės išlaikymą taip dažnai kalbėti, tai tuo pačiu ar neliudijam, kad opiu tautinio išlikimo klausimu imam pralaimėti? Tai negeri žodžiai, ir jie visai netinka mūsų dabarties kalbai.

Amerikos lietuvių, viso pasaulio lietuvių, kurie dar tiki savo tautą, kaip tiki Dievą ir savo gyvenimą, **dabar ir ateities toly žėrinčiu idealu, patvaria ir netrūkstančia grandine tegali būti tik kuriančioji, dinamiškoji lietuvybė!** Silpnavalių, savo žmogiškosios vertės neapčiuopiančių, mes jokiu graudinimu savo tarpe neišlaikysim. Kuriančioji lietuvybė, jos dinamika ir grožis, būkim tikri, parves į tėvų namus ne vieną dukterį ir sūnų palaidūną! . . .

Ta kuriančioji lietuvybė, širdis šildą jos dvasios atspindžiai tai lietuviai mokslo, meno, spaudos žmonės ir visi mūsų visuomenės šulai, kurie, nepaisydami sunkumų ir asmeninių aukų, dar dega žibintus, kad mes nepaklystumėm žmoniją siaubiančioj nakty.

Kuriančioji lietuvybė, pagaliau, yra kiekviena plakanti širdis, kuri nuolat kartoja: aš esu lietuvis, ir **aš niekad nebūsiu paskutinis lietuvis! . . .**

Vasario 16-toji yra atsigrįžimas ir į save, kiekvienos ir kiekvieno atsigrįžimas į save. Sąmoningas ir šviesus žmogus negyvena tik sau pačiam. Taigi, ar aš pakankamai paisau bendruomeninių reikalų, ar aš nepradėjau nykti ir menkėti, užsidaręs savo kiaute, ar aš neaplenkiu tų darbų ir pareigų, kurių šaukiasi mano kenčianti tauta?

Garbingi ir įžvalgūs mūsų visuomenės protai pasigavo išganingą idėją, parašė įstatymus ir įkūrė Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kurios nugarkaulis turėtumėm būti mes, Amerikos lietuviai. Kodėl į Bendruomenę šnairom žiūri senieji ateiviai, kodėl tokie atatupsti ir naujakuriai?

Bendruomenė negriauna senų draugijų ir sambūrių, netrukdo ir asmeninių siekimų. Ir priklausymas jai gal yra net perdaug lengva našta. Argi nei trupučio mūsų nepamoko pasaulio žydų bendruomenė, svetimuose kraštuose šauniai išsilaikiusi 2,000 metų? Argi nieko mums nesako Amerikos airių bendruomenė, šiam krašte turinti tokių didelių galių? Pagaliau net armėnai, kurių Amerikoj gal nėra daugiau, kaip lietuvių, argi mums nėra geras pavyzdys?

Amerikoj mes turime didelių ir neatidėliojamų reikalų, apie kuriuos nuolat kalbam: parama liet. mokslui ir menui, lietuviškas švietimas, Lietuvių Fondas, Lietuvių kultūros rūmų statyba Chicagoj ar New Yorke . . . Tariami žodžiai nėra ir negali būti svajonė. Jeigu Bendruomenei priklausytų tik 70% Amerikos lietuvių, tada būtų pastatydinti lietuvių kultūros rūmai, nereikėtų kampininkauti pasaulio lietuvių archyvui ir Žilevičiaus muzikologijos archyvui, pastovų ruimą, kol atsivers kelias į Lietuvą, turėtų Čiurlionio galerija, būtų įsteigta lituanistinė biblioteka, kurios rinkinių iki šiol nepajėgėm į vieną vietą sutelkti, nežudančiom kainom gautų repeticijų ir vaidinimų patalpas liet. dramos ir operos teatrai, būtų išleisti mūsų mokslininkų, kompozitorių ir rašytojų veikalai. Visa tai nesunku būtų įgyvendinti, jeigu nors 70% Amerikos lietuvių savo mažyčiais metiniais įnašais paremtų Bendruomenę ir tuo, anot Vydūno, apreikštų savo gyvastingumą. O tai jau būtų akivaizdus įrodymas, kad kuriančioji ir dinamiškoji lietuvybė tebėra gyva.

LIETUVAITĖS tautiniuose drabužiuose. Šis atvirukas buvo išleistas 1939 pasaulinės parodos proga New Yorke.

GRĮŽIMAS Į LIETUVOS VARDĄ

Jeigu tą tiesą išpažįstam, neprivalom rytdienai atidėlioti tų bendruomeninių darbų, kuriuos galim šiandien atlikti.

Nes —

Istorija, apvainikuota karalių ir kunigaikščių karūnom, paženklinta milžiniškom kovom ir pergalėm, didingais didvyrių žygiais ir sunkiu pralaimėjimų bei svetimųjų atneštu baudžiavų skausmu — yra mūsų amžinoji tėvynė Lietuva.

Gimtasis lietuvio žodis, kyląs iš gilių amžių glūdumos, skambąs, kaip arfos užgauti akordai, yra ta nepamėgdžiojama aštuonyčių drobė, ta per kalnus ir marias aidinti daina, iš kurios atpažįstama Lietuva.

Mano ir tavo, kiekvieno iš mūsų, pasakų, žaidimų ir stebuklų kupina vaikystė — yra Lietuva.

Mano ir tavo, kiekvieno iš mūsų, tikėjimo, vilties ir pergalės pilna jaunatvė — yra Lietuva.

Auksu žvangą dainos posmai, niekad net vasaros sausrų ir priešų priespaudos nesunaikinama pasakų ir poringių fantazija, visa tai, ką sukuria lietuvio džiaugsmai ir kentėjimai— yra Lietuva.

Rūpestis ir kančia, sielvartai ir nedalia, nuo kraujo raudonas kankinio drabužis — yra mūsų tėvų žemė sopulingoji Lietuva.

Pažįstami ir nepažįstami veidai, žinomi ir nežinomi kariai kovotojai dėl didžiausio tautos turto, kurio vardas laisvė — yra Lietuva.

Nepamirštami, laiko dulkėm neapnešami, našlių ir našlaičių ašarom nuskaidrinami tie, kurie išdrįso didvyriškai mirti, kad amžius būtų gyva Lietuva.

Džiaugsmai ir laimė, perteklius ir gerovė, didelė žydinti ateitis, jeigu tik mes nepavargsim ryžtingai dirbti ir kovoti, visada bus mūsų kilniausių ir gražiausių siekimų šalis Lietuva.

Tu ir aš, sese, aš ir tu, broli, turim būti tuo pilku, nuolat budinčiu kareiviu, kurių taip reikalinga mūsų amžiaus Lietuva.

Nesgi —

Žemės grumstas, iš kurio saulėn pažvelgė gyvybę atspindintis diegas, yra Lietuva.

O diegas, tai amžinasis pavasaris, amžinasis prisikėlimas.

Ne tik esam, bet visada būkim protėvių žemės sauja, ir savo siela, lyg brangiausiu deimantu, švytėkim laike ir erdvėj, ir tas mūsų brangus vardas skambės amžinai — Lietuva, Lietuva, Lietuva!

ŠIRVINTUOSE pastatytas paminklas, žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę.

Patersono lietuvių rezoliucija Amerikos Lietuvių Tarybai

Paterson, New Jersey, lietuvių visuomenė, susirinkusi 1963 m. vasario 24 d. iškilmingai minėti atkurtosios Lietuvos nepriklausomybės 45-rių metų sukakties, sveikina persitvarkiusią Amerikos Lietuvių Tarybą ir linki jai sėkmės, vadovaujant JAV lietuvių pastangoms kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Praktikoje patirdami, kaip sunkiai atstatomas mūsų vadovaujančių veiksnių autoritetas, kartą jam susvyravus, Patersono lietuviai ir šį kartą reiškia savo pasitikėjimą visu tuo, kas sužymėta Alto atsišaukime, paremdami savo pasitikėjimą pinigine tautiečių auka, kuri visais ankstesniaisiais metais buvo Alto kvotos ribose, nekartą ir žymiai didesnė ir beveik visada pirmaujanti New Jersey valstybėje.

Prie savo linkėjimų bei piniginės aukos jungiame šiuos pageidavimus Amerikos Lietuvių Tarybai:

1. Eiti ir toliau atsinaujinimo ir atsijauninimo kryptimi, kviečiant studentijos atstovus ir mokslus baigusį jaunimą į praktinės veiklos komisijas, o iš jų vėliau ir į patį Altą.

2. Kol bus prieita prie stipresnės politinės ar kultūrinės propagandos Alto vardu, pastoviai remti Lituanus žurnalą tvirtai nustatyta metine pinigine parama.

3. Nepamiršti, kad Altas yra tik JAV lietuvių politinė organizacija, kad viso pasaulio lietuvių išeivijos balsui reikšti pasauktai Pasaulio Lietuvių Bendruomenei derinant išeivijos kovos būdus ir Altas turi subordinuotis PLB Valdybos iniciatyvai ar sumanymams.

Paterson, N.J. 1963.2.24

Vyriausias Teismas — ar tai politinis ar teisinis organas

Sen. John C. Stennis, Miss. d., kovo 14 reiškė nepasitenkinimą vyr. teismo teisėjų skyrimu. Jis nurodė, kad dabartinių 9 teisėjų 6 yra be teisminės praktikos. Tik trijų teisėjų praktikos metus sudėjus ir padalinus iš devynių vidurkis išeina 14 metų. Tai esąs nesveikas reiškinys. Nuo 1790 iki 1900 buvo paskirti 58 teisėjai, tarp jų tik 19 be teisminės patirties. Nuo 1900 iki 1932 20 teisėjų ir daugumas su patirtimi. Nuo 1932 paskirtieji be patirties persvėrė teisėjus su patirtimi santykiu 12:8. Tokio teismo rezultas: teismas atšaukė 39 ankstesnio teismo sprendimus per paskutinius 30 metų; o Kongresas nuo 1931 iki 1961 turėjo išleisti 27 įstatymus, kuriais panaikino vyr. teismo sprendimus ar aiškinimus. Sen. Stennis pasiūlė rezoliuciją, kad ateity būtų skiriama bent 50 proc. teisėjų, turinčių ne mažiau kaip 10 metų praktiką.

— **Arabų Respublika,** Syrija ir Irakas sutarė sudaryti federaciją su viena užsienių politika ir viena karine vadovybe.

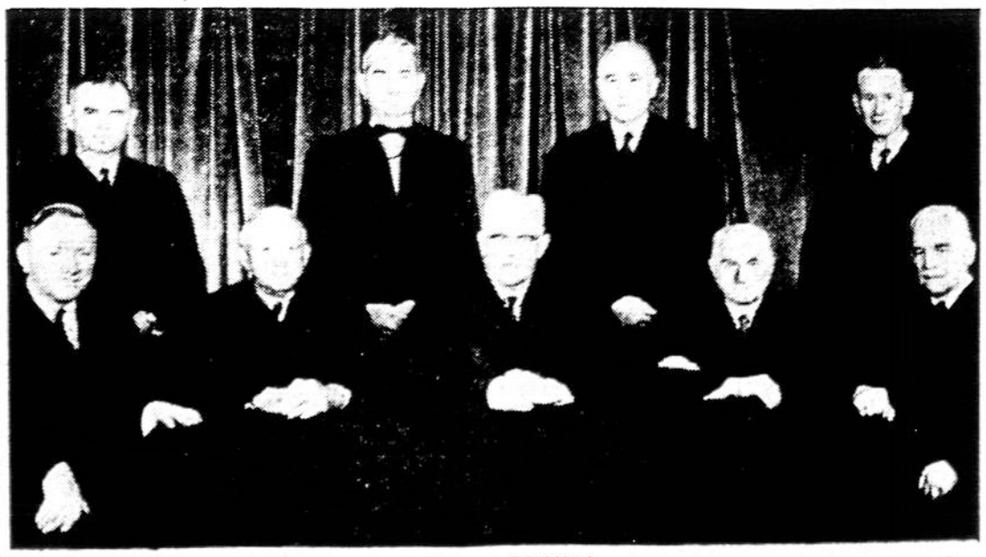

JAV VYRIAUSIAS TEISMAS

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite/skambinkite daugiausia patyrusiam kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corporation

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį. . . . . Licensed by Vneshposiltorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Del papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar apiankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway .... Tel. 268-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. ..... GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave.; CH 6-4724 / 233 8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4085
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave., ... GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į ušsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentam. Prašome užeiti ir pasižiūrėti!

SIŲSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR
ŽIEMOS SEZONO DOVANAS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Siuntiniai pristatomi ne ankščiau, kaip po 1½ — 2 mėnesių

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuvėse

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckenteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

Siuntiniai į LIETUVĄ ir kitus kraštus

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London E. 2, England — Tel. SH 0-8734

- Tikra lietuviška bendrove, vienintelė, patarnaujanti tautiečiams jau virš 20 metų.
- Pasiunčiame: Medžiagas, avalynę, gatavus rūbus, siuvamas mašinas, maistą, ir visa kita, kas yra leidžiama.
- Mes GARANTUOJAME KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMĄ LAIKE 3 SAVAIČIŲ.
- Mūsų padarytos sąskaitos, siunčiant siuntinius per mus, suteiks Jums teisę, gauti mokesčio nuo Jūsų uždarbio sumažinimą (Income Tax).
- Pakvitavimą su siuntinio gavejo parašu, pristatome kiekvienam siuntėjui.

Pasinaudokite mūsų geriausiu ir asmenišku patarnavimu!

IZRAELIS ORGANIZUOJA ŽMONIŲ GROBIMĄ

Šveicarijoje suimti Izraelio agentai, kurie mėgino pagrobti Vokietijos raketų specialistą dr. Hans Kleinwachter, gyvenusį Vokietijoje prie pat Šveicarijos Bazelio. Kleinwachteris dirbo J. Arabų Respublikos užsakymus. Dabar išaiškėjo, kad ir Kleinwachterio draugas, raketų specialistas, prieš kurį laiką dingęs iš Muencheno, buvo taip pat Izraelio agentų pagrobtas. Izraelio speciali organizacija seka visas Europos valstybes, kad sukliudytų jose darbus, kurie gali būti nenaudingi Izraeliui rungtyniaujant su arabais.

Ką reiškia "keli tūkstančiai"

Chruščiovas pažadėjo atsiimti iš Kubos "kelis tūkstančius karių" iki kovo 15. Atsiėmė 2,000. Amerikos oficialiai buvo skelbiama, kad Kuboje esą 17,000 rusų, taigi liko 15,000. McNamaros pranešimu, liko taip pat keli šimtai raketų.

DARBININKAS Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Amerikoje metams	$6.00
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel.: GLenmore 5-7281

Lietuvos laisve besirūpinant

Lietuvos išlaisvinimui būtina griebtis visų priemonių, kokios tik mums prieinamos ir šiuo metu gali būti panaudojamos. Nesvarstome ir nelaukiame, kad susidarytų palankesnė padėtis Lietuvos laisvei atgauti. Imame tarptautinę padėtį tokia, kokia ji yra, bet rūpinamės ir siekiame, kad rusų okupacija Lietuvoje pradingtų.

•

Teisė yra mūsų pusėje. Lietuva yra smurtu okupuota, laužant tarptautinius susitarimus bei įsipareigojimus. Jėga sudaryta padėtis yra neteisėta. Lietuvos suverenumas turi būti atstatytas. Antra, rusai yra įvedę kolonializmą tuo metu, kada jis naikinamas. Prieš kolonializmą yra pasisakiusi ir pati Sovietų Rusija, ir Jungtinės Amerikos Valstybės, ir Jungtinės Tautos. Kas pareikšta, turi būti visuotinai ir visur vykdoma. Negali tai palikti tiktai Sovietų Rusijos propaganda ir prieštaravimu: vienur kolonializmas naikinamas, kitur palaikomas.

•

Los Angeles Alto skyrius prieš porą metų pradėjo akciją, kad Lietuvos okupacijos klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose. Pernai į tą akciją įsijungė Latvijos ir Estijos kovotojai. Dabar jau veikia jungtinis Baltijos tautų komitetas. Komiteto narių ir rėmėjų yra visoje Amerikoje. Komiteto siekimas: prašyti JAV Kongresą, kad jis nutartų ir pavestų JAV vyriausybei kelti Baltijos tautų klausimą Jungtinėse Tautose. Senatui ir Atstovų Rūmam tuo reikalu įteikta aštuoniolika rezoliucijų. Jų gali būti ir daugiau.

•

Rezoliucijų esminiai punktai yra vienodi. Pavyzdžiui suminėsime dvi rezoliucijas.

Senatoriaus **Harrison A. Williams** (D.-N.J.) rezoliucijoje (S. Con. Res. 17) siuloma: prašyti JAV prezidentą imtis reikalingų veiksmų per JAV delegaciją Jungtinėse Tautose iškelti Latvijos, Lietuvos ir Estijos prievartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą ir siekti Jungtinėse Tautose nutarimo, kad Jungtinių Tautų priežiūroje būtų pravesti Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje laisvi rinkimai, kurie tom tautom duotų galimybę pasirinkti savo valdymosi būdą.

Kongresmano **John J. Rhodes** (R.Ariz.) rezoliucijoje (H. Con. Res. 66) pabrėžiama, kad taikos pasaulyje negali būti, kol Baltijos kraštai yra pavergti. Užtat JAV prezidentas prašomas, per JAV delegaciją kelti JungtinėseTautose tą klausimą ir siekti, kad Jungtinėse Tautose būtų nutarta ir pareikalauta Sovietų kariuomenę, agentus ir kolonistus pasitraukti iš Latvijos, Lietuvos ir Estijos; grąžinti į savo kraštus Sibiran ištremtuosius, laikomus vergų stovyklose bei kalėjimuose; Jungtinių Tautų priežiūroje pravesti laisvus rinkimus Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje; patraukti atsakomybėn ir nubausti sovietinius komunistus, kurie yra įvykdę kriminalinius nusikaltimus prieš Baltijos valstybių gyventojus.

•

Viena iš mūsų kovos priemonių ir yra siekti to, kas rezoliucijose pasakyta. Svarbu, kad JAV Kongresas už jas pasisakytų. Tai nėra tiktai vieno Pabaltijo reikalas. Sovietinis kolonializmas yra vykdomas visame pasaulyje, ir jeigu jam nebus užkirstas kelias, tai negali būti kalbos nė apie jokią taiką. Taika tegalima suvaldžius pasaulinius kriminalistus ir atstačius sulaužytą taiką. Rezoliucijomis to ir siekiama. Kiek tai įmanoma, užsiminsime kitą kartą.

Pirmos sesijos darbai

Vatikano susirinkimo paraštėje (8)

6. Pirmosios sesijos balansas

Pasibaigus pirmajai Bažnyčios susirinkimo sesijai, galima duoti bendrą nuveiktųjų darbų apžvalgą — balansą. Pasaulinė spauda yra plačiai davusi pirmosios sesijos darbų aprašymą, iškeldama pozityvius elementus dviejų mėnesių darbo. Lygiai ir Susirinkimo tėvai, grįžę į savo vyskupijas, aprašė savo įspūdžius. Visa suėmus draugėn, gaunasi pilnas tos sesijos atliktų darbų vaizdas.

Pirmoji sesija truko lygiai 59 dienas (nuo spalio 11 iki gruodžio 8). Apimant drauge atidarymo, uždarymo iškilmes ir tris posėdžius drauge su popiežium, darbo dienų išėjo 41, o darbo posėdžių — 36 dienos; švenčių ir kitų nedarbo dienų pasitaikė viso 18. Taigi tikrajam darbui šv. Petro bazilikoje skirta viso 110 valandų.

Kiekvieno posėdžio pradžioje buvo aukojamos **mišios** — viso 36. Iš jų 29 buvo lotyniškų apeigų (Romos — 26, dominikonų — 1, Bragos — 1, paleoslavų kalba — 1), 7 įvairių rytietiškų apeigų (graikų-melchitų, bizantiškų -, ukrainiečių, armenų, maronitų, etiopų, kaldėjų, malabarų). Mišiom atlaikyti buvo parinkti vyskupai iš visų pasaulio kraštų: iš Europos 15, iš Azijos 9, iš Afrikos 4, iš Šiaurės Amerikos 3, iš Pietų Amerikos 4 ir iš Australijos 1.

Šv. Tėvas bazilikoje dalyvavo 6 kartus: atidaryme, uždaryme ir 4 kartus įvairiose iškilmėse. Kol buvo sveikas, privačiose audiencijose priėmė daugybę kardinolų, patriarchų ir 42 grupes atskirų kraštų ar apeigų vyskupų.

KARDINOLAS Frings iš Koelno, Vokietijos.

KARD. Lienart iš Lille, Prancūzijos.

Kaip jau minėta, atskiriem posėdžiam pirmininkavo popiežiaus legatas — vienas iš dešimties prezidiumo narių kardinolų. Ne visiems lygiai teko pirmininko pareigos: Tisserant pirmininkavo 6 posėdžiams, Lienart — 4, Tappuoni — 2, Gilroy — 3, Spellman — 3, Pla y Deniel — 1 (nuolat sirgo), Frings — 4, Ruffini — 4, Caggiano — 4 ir Alfrink — 4.

Susirinkimo tėvai posėdžiuose dalyvavo nelygiai. Daugiausia jų buvo atidaromajame posėdyje — 2,540, mažiausia priešpaskutiniame posėdyje — 2.082. Skaičius nutrupėjo dėl įvairių priežasčių: ligos, kai kurie dėl svarbių priežasčių grįžo namo anksčiau, negu pasibaigė sesija. Nors Bažnyčios kanonai ir Susirinkimo statutas neleidžia vyskupams pasišalinti iš Susirinkimo be specialaus popiežiaus leidimo, tačiau Jonas XXIII padarė palengvinimą: užteko savo išvykimą ir jo priežastis pranešti Susirinkimo sekretoriatui. Bendrai paėmus, šiame Susirinkime dalyvių skaičius buvo tris kartus didesnis, negu Vatikano pirmam susirinkime.

Šioje sesijoje suspėta svarstyti **penkios schemos,** kurių tik viena (liturgijos) ir tai tik dalinai buvo aprobuota. Kortelėmis Susirinkimo tėvai balsavo 34 kartus; 28 kartus balsavo, priimdami liturgijos schemos įvadą ir pirmąjį straipsnį tiek atskirais skyriais, tiek visą bendrai. Šešis kartus balsuota atsistojant (kas prieš — liko sėdėti), kai buvo tariama baigti svarstymą ir uždaryti kalbėtojų eilę.

Išskyrus kalbas posėdžių pirmininkų be schemų referentų ir įvairius sekretoriato skelbimus ir pranešimus, viso kalbų svarstant tą ar kitą schemą, buvo 653, o **kalbėtojų** 388: 49 kardinolai, 2 patriarchai, 88 arkivyskupai, 237 vyskupai, 12 vienuolijų generolų. Tokių tėvų, kurie kalbėjo tik vieną kartą, buvo 244 (jų tarpe ir vysk. **V. Brizgys**); 78 kalbėjo du kartus, 39 — tris kartus, 15 — keturis kartus, 5 — penkis kartus, 3 — po šešis kartus (kardinolai Frings, Bacci, Browne), 3 — po septynis kartus (kard. Spellman, Leger ir Bea). Rekordą sumušė kardinolas Ruffini, kuris kalbėjo viso net 12 kartų.

Padalinant kraštais, daugiausia kalbėtojų buvo iš Europos — viso 222 (Italijos 65, Ispanijos 45, Prancūzijos 34, Vokietijos 15, Lenkijos 14, Jugoslavijos 9, Belgijos 7, Austrijos, Anglijos, Portugalijos po 6, Olandijos 4, Airijos 3, Šveicarijos 2. Graikijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Monako, Vengrijos po 1). Iš Azijos kalbėtojų buvo 59, iš Afrikos 26, iš Šiaurės Amerikos 28, iš Pietų Amerikos 46, iš Okeanijos 7, Australijos 4, Nauj. Kaledonijos 2, Nauj. Gvinejos 1.

Svarstytos schemos buvo šios: **liturgijos;** jai pašvęsta viso 15 posėdžių (49 darbo valandos), kalbėjusių buvo 328, o raštu savo pastabas įteikė 625 tėvai. Tai plačiausiai išnagrinėtas klausimas ir padaryti kai kurie sprendimai. Kitos svarstytos schemos neužėmė tiek daug laiko dėl to, kad tuojau buvo pateiktoje redakcijoje atmestos ir atidėtos sekančiai sesijai, arba buvo trumpesnės ir mažiau aktualios. Tačiau ir jos buvo svarstytos be skubėjimo, duodant laisvę išsitarti ir pareikšti savo nuomonę. Schemai apie **Apreiškimo šaltinius** paskirta 6 posėdžiai (viso kalbėjusių 104), schemai apie **bendravimo** (susižinojimo) priemones — 3 posėdžiai ir 54 kalbėtojai, schemai apie **Bažnyčių vienybę** — 4 posėdžiai su 51 kalbėtoju ir schemai apie **Bažnyčią** — 6 posėdžiai su 78 kalbėtojais (dar liko užsirašiusių kalbėti šia tema 44, tačiau jiems beliko savo kalbas įteikti sekretoriatui, nes buvo nutarta kalbėtojų eilę užbaigti).

Kaip matome, Susirinkimo tėvai darbo turėjo pakankamai. Į sesijos galą darbo ritmas buvo paskubintas, nes buvo matyti, kad leidžiant taip eiti darbui, kaip svarstant liturgijos schemą, Susirinkimui reikės (su pertraukomis) **apie 10 metų,** kad galėtų visus užsibrėžtus darbus pabaigti. Darbo metu išryškėjo keletas dalykų, kurie ateityje turi būti kaip nors kitaip sutvarkyti.

Dr. J. Sav.

MELCHITŲ vysk. Atanazius Toutoungy iš Homs, (Syrijos) kalbasi su lektuvo stiuardesėmis.

— **Vokietijoje** rimčiausias kandidatas į kanclerius tebėra Erhardas. 1961 gruodyje jis turėjo 54 proc. viešojo pritarimo, 1963 vasario mėn. nukrito iki 40. Schroederis 1961 gruodyje turėjo 3 proc., dabar 17 proc. Parlamento pirmininkas Gerstenmaieris 1962 gale turėjo 13 proc. dabar 9, Straussas turėjo 4, dabar 1.

VIENŲ VIENI
REZISTENCIJOS KOVOSE

(14)

Jau privačiai tiem patiem asmenim dr. Kleist pridėjo, kad jam pačiam uždrausta susitikti K. Škirpa, nes jis padarąs iš to nereikalingų išvadų. o dėl laikinosios vyriausybės tai tegul tik jos nariai pakeičia savo vizitines korteles, bent kreipdamiesi į vokiečių įstaigas. Gen. St. Raštikio išvada dėl dr. Kleisto misijos: "Taigi vokiečių buvo sugalvotas naujas variatas Lietuvos vyriausybei likviduoti — vyriausybė ne išsiskirsto, bet tik persikrikštija ar persitvarko į tarybą. Šis reikalas buvo svarstytas vyriausybės posėdyje, ir ... buvo nutarta atmesti vokiečių siūlymą. Šiam vokiečių pasiūlymui atkritus, liko vėl pirmasis jų reikalavimas — Lietuvos vyriausybė turi pati išsiskirstyti" (St. Raštikis, Kovose . . .II, 299 p.).

"Kai laikinoji vyriausybė nesiskubino paklausyti, Greffe ėmėsi grasinti represijomis ir davė pusės dienos terminą jo reikalavimam įvykdyti. Po karštų pasitarimų, ar eiti oportunizmo keliu ir priimti tai, kas stipresniojo "geruoju" siūloma, ar stovėti savo užimtoj idealistinėj pozicijoje, laikinoji vyriausybė pasirinko antrąjį kelią. Per gen. Stasį Raštikį ji atsakė Graffei: jeigu vokiečiai būtinai nori, jie gali laikinąją vyriausybę panaikinti, o savo valia ji nesutiks pasitraukti ir išduoti nepriklausomybės, laimėtos sukilėlių kraujo ir gyvybės aukomis. Dr. Greffe išvyko į Berlyną savo grasinimo neįvykdęs. O laikinoji vyriausybė tuo tarpu, norėdama pasitikrinti savo pozicijas, sukvietė įvairių politinių grupių atstovus ir visuomenės veikėjus (viso apie 60, tarp jų buv. prez. K. Grinius, buv. min. pirm. A. Tumėnas. Red.)., kuriems išdėstė vokiečių reikalavimus ir savo atsakymą. Laikinosios vyriausybės nusistatymui buvo visuotinis pritarimas. Tokis pat pritarimas rezoliucijų formomis pradėjo plaukti iš Kauno fabrikų darbininkų ir provincijos" (Į Laisvę 1961 Nr. 2-63).

Vyriausybė matė, žinojo ir jautė, kad ji yra ne viena, kad tauta pritaria jai. Todėl ji galėjo laikytis drąsiai" (St. Raštikis, Kovose . . . II, 302 p.).

Žinojo tai ir vokiečiai. Gal dėl to jie ir vengė smurto prieš atskirus vyriausybės narius. Gal kaip tik dėl to jie ir ėmėsi skaldyti lietuvių visuomenę, kad sudarytų įspūdį, jog laikinoji vyriausybė nėra visuomenės remiama. Metodas buvo tas pats kaip ir bolševikų — skaldyti lietuvių rankom.

e. Kurmies ir kurmiai tarp lietuvių: Prašome nepripažinti laikinosios vyriausybės . . .

Vokiečių akcijos lietuvių rankom sutrauktai galima minėti tokią įvykių eilę:

(1) SS generolas Staleckeris, atvykęs į Kauną pirmom karo dienom, rūpinosi likviduoti žydus ir tam darbui patelkė Klimaičio vadovaujamą partizanų grupę, nesančią LAF priklausomybėje, iki laikinosios vyriausybės Klimaitis buvo iškviestas ir gen. St. Pundzevičiaus ir gen. M. Rėklaičio buvo paveiktas nuo tos akcijos ir priklausomybės Staleckeriui atsisakyti.

(2) Gestapo leitenantas klaipėdietis Kurmies metė politinę meškerę į vadinamuosius valdemarininkus. "Daugumas jų buvo sėdėję bolševikų laikais kalėjimuose, jei nebuvo suspėję pabėgti į Vokietiją. Su karo pradžia išleisti į laisvę, jie negalėjo susiorientuoti politinėje padėtyje. Prie jų prisidėjo būrys avantiuristų. Jie visi pakliuvo į klaipėdiečio SD pareigūno Kurmies įtaką ir, jo (bei kitų SD pareigūnų) vadovaujami, pradėjo, . . . organizuoti lietuviškus nacionalsocialistus" (Į Laisvę 1961 Nr. 26-63). Ir liepos 9, Kurmies, "suradęs keliolika politinių nenuovokų, kurių tarpe buvo ir paties gestapo agentų, paėmė iš jų parašus po vienu raštpalaikiu" (K. Škirpa), kuriame buvo: "a. Prašoma, kad sukilėlių paskelbtoji Lietuvos laikinoji vyriausybė vokiečių nebūtų pripažinta, nes ji sudaryta ir paskelbta be lietuvių nacionalistų ir jų vado žinios. b.) Siūloma iš viso nepripažinti jokios Lietuvos vyriausybės, kol į Lietuvą negrįžo prof. Voldemaras. c.) Prašoma, kad iki tam laikui, t. y. iki prof. Voldemaro grįžimo, visa valdžia Lietuvoje būtų sutelkta vokiečių karinės vadovybės rankose".

"Rinkdami lietuvių parašus, iniciatoriai įtikinėjo, kad laikinoji vyriausybė pražudysianti Lietuvą, eidama su Vokietija į konfliktą, o vienintelis kelias jai išsigelbėti eiti išvien su Vokietija" (Į Laisvę 1961 Nr. 26-63). — Argumentas lygiai tokis pat, kaip ir Jųsto Paleckio, įtikinėjusio eiti išvien su Sovietų Sąjunga.

Kurmio suorganizuotas raštas tuojau buvo pristatytas į Berlyną. Spaudos konferencijoje užsienių reikalų ministerijos spaudos šefas dr. Schmidt, paklaustas, kada bus leista K. Škirpai vykti į Lietuvą, atsakė turįs žinių, jog "ne visi lietuviai pripažįsta tą vyriausybę, kurios prieky tapau pastatytas" (K. Škirpa). Tai buvo aliuzija į Kurmio raštą, nors pats raštas nebuvo čia cituotas.

Tuo raštu vadinamų voldemarininkų veikla nesibaigė. "Voldemarininkai, kurių vieni buvo išėję iš komunistinių kalėjimų, kiti atvykę iš Vokietijos, buvo priešingi laikinajai vyriausybei ir skelbė, kad jiems, voldemarininkams, yra atėjęs laikas perimti vadovavimą lietuvių tautai. Jie esą nuo seniai jau buvę vokiečių nacionalsocialistų draugai, kai tuo tarpu laikinojoje vyriausybėje beveik visi esą aiškūs antinaciai. Tokios nuotaikos vyravo viename ekstremistiniame voldemarininkų sparne".

"Voldemarininkams apraminti buvo padaryta visa eilė pasitarimų, net siūlant įvairių vietų vyriausybėje, bet su viena sąlyga, kad jie atvirai ir viešai remtų Lietuvos nepriklausomybės mintį. Pirmuose pasitarimuose jie su ta sąlyga sutiko, bet vėlesniuose atsimetė. Pajutome, kad jie neturi savarankiškumo ir sprendimo galios, bet yra saistomi kažkokio užkulisio" (A. Damušis Į Laisvę 1955, Nr. 7-44).

Netruko tas užkulisis išaiškėti. Tai buvo nacių saugumas, anom dienom iškilęs aikštėn vėl Kurmio figūra.

(3) Kurmio akcijos naują veiksmą vykdė lietuviškos rankos — majoro J. Pyragiaus, atvykusio iš Berlyno, vieno iš LAF steigimo aktą pasirašiusių asmenų. Liepos 23 popiet temperamentingame pasikalbėjime su laikinosios vyriausybės pirmininkaujančiu ir kitais laikinosios vyriausybės būstinėj J. Pyragius dėstė mintis ir jom paremti argumentus kaip ir Kurmio organizuotame memorandume. Kada laikinosios vyriausybės žmonės tuo klausimu nesileido į diskusijas, J. Pyragius atsistojo demonstratyviai pareiškė, kad nuo šiol krašto likimą į savo rankas perimąs jis, pasakė Heil Hitler ir dingo.

Tą pat naktį, liepos 23-4 Pyragiaus ir jo draugų voldemarininkų grupė (Taunys, V. Stanevičius J. Vokietaitis ir kt.) surengė pučą prieš laikinąją vyriausybę.

"Tą naktį voldemarininkai, patraukę į savo pusę kai kuriuos Kauno lietuvių komendantūros jaunuosius karininkus ir kareivius, pakeitė komendantūros bataliono vadovybę, pašalino bataliono vadą pulkininką B. (utkevičių), jo vieton pastatydami mjr. Šimkų, apsupo lietuvių komendantūrą ir reikalavo, kad atsistatydintų pulkininkas J. Bobelis. Jam nesutikus to padaryti, sukilėliai paskyrė naują savo komendantą kapitoną Kviecinską. Tą naktį apie 3 val. 30 min. Pyragius paskambino man telefonu į butą ir sukilėlių vardu pareikalavo, kad aš įsakyčiau pulkininkui Bobeliui nesipriešinti ir perduoti pareigas kpt. Kviecinskui (Mat, pulk. Bobelis buvo atsakęs Pyragiui, kad vykdys tik savo vyriausybės įsakymus, ir telefonu visą naktį palaikė ryšį ar su apsaugos ministeriu ar su vyriausybei pirmininkaujančiu. Aut.). Kada aš pradėjau griežčiau kalbėti su Pyragium, jis telefonu mane įspėjo, kad jie tai darą su vokiečių (Gestapo) pritarimu. Aš atmečiau Pyragiaus reikalavimą. Kadangi buvo aišku, kad šis sukilimas buvo vokiečių Gestapo inspiruotas ir remiamas, reikėjo būtinai išvengti pačių lietuvių kraujo praliejimo, nes Gestapas tokio incidento tik ir laukė . . . Apie sukilimą aš tuoj pranešiau vokiečių karo komendantui generolui von Pohl. Ir jis buvo labai atsargus su visagaliu Gestapo ir patarė baigti incidentą be šūvių" (St. Raštikis, Kovose . . .II, 302 p.).

(Bus daugiau)

MOTERŲ PASAULY

BIRUTĖ VALTERIENĖ

Birutė Valterienė tarptautiniame muzikos festivalyje Anglijoje laimėjo II ir III premijas už lietuvių liaudies dainas. Tie festivaliai, žinomi "estedfodo" vardu vyksta Valijoje, Langolleno miestelyje. Jų pradžia siekia XII amž. 1951 festivalyje dalyvavo Anglijos karalienė Elzbieta II. Birutė Valterienė, mezzo sopranas, II premiją laimėjo už Kavecko "Na, tai kas".

PAŽVELGUS Į KETURIAS DEŠIMTIS METŲ

M. GALDIKIENĖ

Prieš 40 metų Lietuvos katalikių moterų organizacijos, būtent, Lietuvių Katalikių Moterų Draugija, Mergaičių Pavasario Sąjunga, Ateitininkių Sąjunga, Šv. Zitos Draugija ir Lietuvių Moterų Kultūros Draugija nutarė vieningai darbuotis Lietuvos gerovei. Tam tikslui jos įkūrė lietuvių katalikių moterų organizacijas jungiantį centrą — Vyriausią Sekretariatą. Po dešimties metų šis centras, pakeitus įstatus, buvo pavadintas Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga.

Sutartinai veikiant, ši sąjunga atliko žymių darbų. Jos atstovių pastangomis Lietuvos seime buvo sulygintos moterų teisės Lietuvoje veikiančiuose civiliniuose įstatymuose, o bendruose kongresuose, suvažiavimuose bei kursuose, nagrinėdamos moterų veiklos programinius klausimus, duodavo sugestijų organizacijoms kultūriniais, socialiniais bei ekonominiais klausimais. Sąjungos pastangomis pradėta minėti Lietuvoje Motinos diena. Įstodama į Pasaulinę Katalikių Moterų Organizacijų Uniją, (1930) įsijungė sąjunga į viso pasaulio katalikių moterų šeimą ir dalinasi kitų šalių patyrimu bei sumanymais.

KONGRESAS KAUNE

Švęsdama savo gyvavimo dešimtmetį, LKOS 1933 m. sušaukė kongresą Kaune. Dalyvavo apie 10,000 moterų. Kongresas šalia religinės dalies ir paskaitų savo programoje turėjo dainų ir sporto šventes, o taip pat moterų spaudos parodą su 300 eksponatų ir namų pramonės parodą su 5,000 eksponatų. Buvo ir Vaikų auklėjimo skyrius pagal M. Montesori metodą bei Motinos ir Vaiko skyrius. Šiame skyriuje buvo teikiami praktiški patarimai vaikų auklėjimo, maitinimo ir priežiūros klausimais su virtuvės, vaistinės ir kitų vaizdinių priemonių pagelba.

Katalikių Organizacijų Sąjunga subūrė intelektuales į **Moterų Talką,** kuri rengė paskaitas įvairiais klausimais, o taip pat ir moterų dailės parodas.

SKAIČIAI IR DARBAI

Po 15 metų LKOS turėjo jau 112,000 organizuotų lietuvių katalikių. Periodinių leidinių — Lietuvaitės, Moterų Balso, Moters, Liepsnų, Sesučių Šnekų ir Naujosios Vaidilutės — skaitytojos siekė jau antrąjį milijoną. Moterų organizacijų laikomos mokyklos išleido kelis tūkstančius apsišvietusių lietuviačių. Moterys žymiai prisidėjo prie blaivybės platinimo ir socialinės akcijos. Pav. L.K. Moterų Draugija Kaune laikė mergaičių globos ir motinų namus, du darbo namus ir didesniuose miestuose misijų stotis, kur kasmet buvo patarnauta apie 13 tūkstančių mergaičių. Sąjunga į savo kongresų programas įtraukė tautos senovės papročių ir liaudies kūrybos demonstravimą, kuriems atlikti iš įvairių vietų pakviesdavo liaudies ansamblius.

Įvairių kursų, ekskursijų, parodų ir spaudos dėka Lietuvos moterų ir mergaičių kultūrinis lygis žymiai pakilo. Organizacijoms priklausančios moterys puikiai orientavosi visuomeniniais bei valstybiniais klausimais. Pačios sodietės gražiai suorganizuodavo konferencijas, pravesdavo posėdžius ir gabiai suformuluodavo nutarimus.

Katalikių Organizacijų Sąjungos veiklą, kaip ir visų kitų katalikiškų bei tautinių organizacijų, okupantai užėmę Lietuvą, nutraukė. Daugelį mūsų veikėjų ištrėmė į Sibirą ar nukankino kalėjimuose.

PLAČIAM PASAULY

LIKOS valdybos narėms atsidūrus tremtyje, Dr. V. Karvelienės pastangomis 1946 m. Sąjunga buvo atgaivinta. Vėl buvo užmegsti ryšiai su Pasauline Katalikių Moterų Organizacijų Unija. Unijos kongrese **Romoje** 1947 m. Sąjungai sėkmingai atstovavo Dr. A. Sidlauskaitė.

MAGDALENAI GALDIKIENEI įteikia puokštę gėlių. Įteikia stud. Vida Lusytė. Užpakalyje stovi dr. N. Bražėnaitė-Paronetto.

Prisitaikydama prie naujų sąlygų, Sąjunga 1951 m. priėmė naujus įstatus, pakeitė savo vardą į Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungą ir įsikūrė **Paryžiuje**. Ten valdyba parengė spaudai Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos išleistą knygą apie lietuvių katalikių moterų veiklą Lietuvoje ir pasaulyje — "Mūsų Kelius".

Unijos kongrese Romoje 1952 metais Sąjungai atstovavo Dr. N. Bražėnaitė ir B. Venskuvienė, kurios savo įspūdingais pranešimais sukėlė daug užuojautos pavergtai Lietuvai.

New Yorke 1953 m. buvo surengtas Dr. V. Karvelienės mirties minėjimas, kuriame buvo nušviestas jos didelis kultūrinis įnašas į lietuvės moters gyvenimą, o taip pat jos veikla kalinių globai. Taip pat New Yorke 1954 gegužės 14 įvyko lietuvių katalikių moterų ir mergaičių **Konferencija,** kurios nutarimų tarpe buvo kreipimasis į pasaulio moteris, raginant kovoti su tautų naikinimu; lietuvybės išlaikymui nutarta prenumeruoti lietuviškus laikraščius ir pirkti kiek galint daugiau lietuviškų knygų, remti šeštadienines mokyklas ir t.t. Valdybos bustinė 1954 m. buvo atkelta į New Yorką.

RŪPESTIS PAVERGTA LIETUVIŲ TAUTA

Unijos kongrese Romoje 1957 m. Sąjungą atstovavo Amerikos L.R.K. Moterų Sąjungos vicepirm. M. Watkins, Birutė Venskuvienė ir Genovaitė Kaneb, kuri padarė pranešimą apie lietuvių moterų veiklą kongreso atidaryme. Tame Kongrese į **Unijos Biurą** buvo išrinkta pavergtų tautų atstovė Birutė Venskuvienė, o paskutiniame kongrese 1961 m. lietuvių delegatėms buvo B. Venskuvienė, Australijos L.K. Moterų Draugijos atstovė Al. Uknevičiūtė ir P. Ivinskienė. Šiame kongrese B. Venskuvienė buvo perrinkta į Biurą ir jai buvo pavesta vadovauti **Pavergtų Tautų ir Tylos Bažnyčios Sekcijai.** Įėjus mūsų atstovei į Unijos Centrą, pavergtos Lietuvos vargai pasidarė dar labiau žinomi viso pasaulio kraštuose, ir su mūsų tėvynės išlaisvinimo reikalu yra supažindinama 36 milijnai organizuotų katalikių.

PO 40 METŲ

Valdyba palaiko ryšius su esamomis lietuvių katalikių organizacijomis JAV, Kanadoje, Anglijoje, Škotijoje, Brazilijoje, Argentinoje, Urugvajuje ir Australijoje. Jos atlieka kultūros bei labdaros darbą pagal vietos galimybes ir reikalus. Amerikos L.R.K. Moterų Sąjunga leidžia savo organą Moterų Dirvą ir turi draudimo skyrius ligos ir mirties atveju. Kanados L.K. Moterų Draugija leidžia laikraštį Moterį, kuris taikomas visų kontinentų lietuvems moterims.

Pereitais metais įsteigtas fondas paremti: 1. lietuvių katalikių atstovavimą Unijoje ir kitose tarptautinėse organizacijose, 2. suvažiavimų bei minėjimų organizavimą, 3. spaudos leidinius bei mokslinį moterų darbą.

Ateityje PLKOS valdyba dės dar daugiau pastangų stiprinti ryšį tarp Pasaulio Katalikių Moterų Organizacijų Unijos ir lietuvių katalikių moterų organizacijų, panaudodama platesnes informacijas, toliau visomis galimybėmis sieks Lietuvos napriklausomybės. Jau anksčiau ir šiais metais buvo pasiųstos telegramos JAV prezidentui Kennedy ir JAV atstovui Jungtinėms Tautoms A. Stevensonui, prašant atsižvelgti į Lietuvos bei pavergtų tautų vargus ir paremti jų išlaisvinimą. Spauda ir gyvu žodžiu raginsime lietuvių šeimas išlaikyti religinę ir tautinę orientaciją, o moteris — padidinti savo įnašą į lietuvių bendruomenę.

Šį minėjimą pavedame vienybės idėjai, linkėdamos vienybės šeimoms, mūsų tautai ir visai žmonijai. Vienybę būtų nesunku įgyvendinti, jeigu mes dažniau prisiimtume jau prieš 2000 metų graiko poeto Sofoklo žodžius, pasakytus Antigonos lūpomis: "Aš gyvenu, kad mylėčiau, o ne tam kad neapkęsčiau."

PLKOS MINĖJIMAS

Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos 40 metų veiklos sukakties minėjimas įvyko New Yorke kovo 9. Minėjimas pradėtas invokacija, kurią sukalbėjo prel **J. Balkūnas.** Po invokacijos buvo sugiedota JAV ir Lietuvos himnai. Posėdžiui pirmininkavo **M. Kižytė,** sekretoriavo **Dr. N. Bražėnaitė-Paronetto.**

PLKOS valdybos pirm. **M. Galdikienė** savo įžanginėje kalboje nušvietė Sąjungos veiklą Lietuvoje ir tremtyje, o vicepirm. **Genovaitė Kaneb** savo pranešime anglų kalba, kuris buvo taikomas angliškai kalbančiom viešniom, pabrėžė lietuvių tautos laisvės siekius. **Dr. A. Šlepetytė - Jannačienė** palietė moters uždavinius šeimoje ir visuomenėje, kreipdama dėmesį į šių laikų svarbiausią vienybės uždavinį. Poetė **K. Grigaitytė-Graudienė** paskaitė keletą savo kūrinių, kurie buvo dalyvių labai šiltai sutikti, ir apdovanota gražia puokšte gėlių.

Minėjime atsilankiusieji garbės svečiai pareiškė Sąjungai daug gražių linkėjimų. Ypatingai nuoširdžiai kalbėjo gen. konsulas **J. Budrys,** Vliko pirm. **Dr. A. Trimakas,** Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas **V. Sidzikauskas,** Krikščionių Demokratų Sąjungos vardu **St. Lušys,** Pabaltijo Moterų Atstovybės vardu pirm. **L. Bieliukienė,** įteikusi pirm. M. Galdikienei Rūpintojėlio statulėlę.

Daug malonių žodžių pasakė Pasaulio Katalikių Organizacijų Unijos atstovė Jungtinėse Tautose **C. Shaefer,** Unijos valdybos narė **Elodia de Villalon,** kuri yra kartu ir Kubos katalikių moterų organizacijos veikėja. Ji pareiškė, kad mus labai atjaučia, nes pati gyvena tremtyje. Sveikinimo žodį tarė ir Amerikos Katalikių Moterų valdybos narė **Michaele Malko,** kviesdama į artimesnį bendradarbiavimą.

Telegramomis sveikino Pasaul. Kat. Mot. Unijos pirm. **P. Bollosillo** iš Paryžiaus, sergant vicepirm. **Spillman,** Unijos Biuro narė **B. Venckuvienė,** Amerikos Kat. Mot. Tarybos pirm. **J.C. McCarthy,** Amer. Liet. R.-Kat. Moterų Sąjungos Centro Valdybos pirm. **E. Paurazienė** ir k.

Spaudos paroda buvo savotiška, nes kūrėjų darbai buvo atvaizduoti grafiškai, tik periodinė moterų spauda matėsi originaluose. Tai gabus sumanymas, į kurį mokyt. Kregždienė įdėjo nemažai darbo. Paroda sukėlė didelį susidomėjimą.

Prieš uždarant posėdį **Ap-Radzivanienė** pakvietė vaišėm prie gražiai papuošto stalo, apkrauto skaniais užkandžiais. Visų akis traukė retai matomas didelis lietuviškas raguolis, kurį padovanojo **O. Kubilienė.** Svečiai prie atskirų staliukų dar ilgai šnekučiavo, begerdami kavutę.

Minėjimas buvo dedikuotas **vienybės idėjai,** kuri čia praktiškai ir buvo įvykdyta, gausioje publikoje matėsi visokių pažiūrų žmonių, kurie maloniai praleido keleta valandų ir su gera nuotaika skirstėsi namo.

Al. Dumbrienė tarė užbaigos žodį, apgailestaudama, kad šis minėjimas negalėjo būti laisvoje Lietuvoje, kartu pareikšdama tvirtą įsitikinimą, kad Lietuvos moterys yra savo širdyse kartu su mumis. Po to, pareiškė pagarbą lietuvėms kūrėjoms, prašė pasigėrėti menininkių paveikslų ir moterų pokarinės spaudos parodomis.

Dailės parodą vykusiai suorganizavo Al. Vitkauskaitė-Merker. Buvo išstatyta kūriniai: Al. Merker, visi lietuviškom temom, labai įspūdingi Lietuvos senovės kryžiai, Lietuvaitė prie ratelio ir Kanklininkė. Visi jos paveikslai pasižymi švelniomis spalvomis. S. Ingelevičienė išstatė ekspresionistinius ryškių spalvų ir griežtų linijų paveikslus, B. Gedvilienė — savo spalvingą apstraktinę tapybą, A. Kašubienė — labai įdomią mozaiką, sukurtą iš jos pačios surinktų akmenukų.

PLKOS bendradarbės apdovanojo Sąjungos įkūrėją **M. Galdikienę** gražių rožių puokšte, o taip pat ir Liet. Mot. Atstovybės N.Y. klubo pirm. **V. Leskaitienę,** o **Al. Pakalkienę** brandžių varpų puokšte.

PLKOS Valdybos vardu **M. Kižytė** įteikė Unijos ir JAV Moterų Katalikių Tarybos atstovėms po **B. Armonienės** knygą "Palik ašaras Maskvoj". Visos viešnios buvo labai patenkintos dovana ir žadėjo gerai tą knygą pastudijuoti. **P.L.K.**

SVEČIAI, viešnios ir dalyvės. Pirmoje eilėje iš d. į k. Michael Malko, K. Graudušienė, V. Leskaitienė, antroje eilėje J. Šlepetys, dr. B. Badznvanas, prel. J. Balkūnas, Tėv. L. Andriekus, M. Watkins.

IŠTVERMĖS, GRAŽIŲ VILČIŲ IR DIEVO PALAIMOS

JO EKSELENCIJOS VYSK. BRIZGIO

Gerbiamosios,

Nors ir labai būtų malonu dalyvauti su jumis Sąjungos veiklos sukaktuvinėje šventėje, tačiau visą kovo mėnesį būsiu kelionėje ir jos programos pakeisti negaliu.

Labai džiaugiuosi jūsų ištverme svetur išlaikyti Lietuvoje pradėtą veiklą, ten sukurtus ryšius lietuvių katalikių moterų tarpe. Tęsėkite ir toliau. Tai daug padės lietuvei moterei atlikti savo katalikės moters misiją žmonijoje, o gi išlaikę tradicijas, dvasią, gyvą veiklą ir didelę patirtį, gal visa tai netrukus pernešite Lietuvon, kur bus priimta su dideliu išsiilgimu.

Ištvermės, gražiausių vilčių ir visokios Divo palaimos nuoširdžiai jums linkėdamas.

Vysk. V. Brizgys

—•—

Kunigų Vienybės Pirmininko Prel. Pr. Juro

Brangios ir Didžiai Gerbiamos Lietuvos Dukterys:

Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos 40 metų sukakties minėjimo proga Kunigų Vienybė siunčia nuoširdžiausius sveikinimus bei linkėjimus. Kunigų Vienybė labai įvertina

SVEIKINIMAI

PLKOS veiklą. Laikydamos vienoje rankoje Krucifiksą ir antroje rankoje Lietuvos Vėliavą ir nenuilstančiai žengdamos pirmyn, neatsižvelgdamos į sunkenybes bei pavojus, tikrai užsitarnaujate nevystantį garbės vainiką. Motina Bažnyčia ir (nun) prikryžiuotoji Lietuva amžinai liks dėkingos už visus Tamstų žygius bei darbus.

Per Marijos užtarimą melsdamas Tamstoms visokeriopos Viešpaties pagalbos, lieku

Jus gerbiąs Kristuje

Prel. P.M. Juras
Kunigų Vienybės pirmininkas

LIETUVOS gen. konsulas J. Budrys viešnių ratelyje: iš k. į d. Kulber, Michael Malko, C. Shaefer, Elodia de Villalon, Genovaitė Kaneb.

ATSTOVIŲ SUVAŽIAVIMAS

A.L.R.K. Moterų Sąjungos New Jersey ir New Yorko Apskričių atstovių suvažiavimas įvyksta balandžio 21 d., 1v po piet Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, N.Y., 29 kuopos ribose.

Tikimės atstovių ir viešnių gausaus dalyvavimo su naujais sumanymais Moterų Sąjungos seimui, kuris įvyks šiais metais rugpiūčio mėn., Putnam, Conn.

Rengėjos

Kad būtų linksmiau...

Šeimoje

"Tėveli, statistikos metraštyje skaičiau, kad mūsų krašte šeima vidutiniškai susideda iš 4.1 asmenų. Pasakyk, kas tas 0.1?" — klausia mažametis sūnus. "Tai yra šeimos tėvas",— paaiškino motina.

Chirurgo bute

Antrą valandą naktį telefono ragelyje pasigirsta moteriškas balsas: "Pone daktare, mano vyras mane įžeidė." "Tai tamsta dėl to mane žadini nakties metu?" "Taip, nes reikia jį truputi apsiuvinėti."

Škotijoje

Netoliese anglių kasyklų vieno kaimo gyventojai sugalvojo, kaip nemokamai apsirūpinti anglimis. Kai iš kasyklų traukiniais vežamos anglys, tai vietos gyventojai išsirikiuoja šalia geležinkelio ir traukinio personalą pajuokia, o tie ima svaidytis anglimis.

Draugių pasikalbėjimas

Draugė Nr.1: "Nusistačiau niekad nedaryti to, ko neprivalo daryti padori moteris." Draugė Nr. 2: "Tai neapgaudinėk savo vyro".

Vedusių vyrų pokalbis

Pirmas: "Kiekvienas vyras trokšta gauti žmoną mokytą, gražią, padorią, nusimanančią virtuvėje ir geros nuotaikos." Antras: "Taip, bet įgyvendinti tuos mūsų norus draudžia daugpatystės įstatymas."

Pas ligonį

Gydytojas, apžiūrėjęs ligonį, pakvietė žmoną į kitą kambarį ir rimtai tarė: "Žinote, ponia, jūsų vyro išvaizda man labai nepatinka." Žmona: "Man irgi nepatinka. Bet vaikams jis geras."

Išsiaiškino

Mokyklos mokytoja pasiuntė laiškutį vieno mokinio motinai, prašydama, kad geriau prižiūrėtų sūnų, kuris labai apleistas ir nemaloniai kvepia. Motina į tai atsakė: "Mano sūnus eina į mokyklą, kad būtų mokomas, o ne tam, kad būtų uostomas."

Parinko P.S.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
GLenmore 5-7281

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

Vedėjas
P. Viščinis
AM bangomis 1190 kilociklų
FM bang. 105.7 megaciklų
iš
WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

Vedėjas
Step. Minkus
WLYN — 1360 kilocycles
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

McKEESPORT, PA.
WEDO, 810 banga
Vad. kun. Alf. Sušinskas
706 Talbot Ave., Bradock, Pa.
Sekmadieniais nuo 1:30 val. p.p.

DETROIT, MICH.
WJLB, 1400 banga
Vedėjas Ralph J. Valatka
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 4:30 - 5:30 popiet

HARTFORD, CONN.
WPOP, 1410 klc.
Ved. Alg. Dragūnavičius
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: CH 9-4502
Sekmadienį — 11 - 12 val. diena

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 960 banga
Vedėjas Adolfas Gaigalas
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa
HOward 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 iki 4:00 v.p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO — banga 1240-1000 kl.
ved. Ant. Paliulis
321 Robinwood Rd.
pran. Edv. Melninkas
sekmad — nuo 12:30 iki 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.
Sophie Barcus
Šeimos radijo programos
Radijo stotis WOPA, Oak Park, Ill
A.M. 1490 kiloc.: F.M. 102.7 megac.
kasdien 10-11 val. r.: šešt. - sekm. 8:30-9:30 val. r.: Lietuviškos vakarutės pirmadieniais 7-8 val. vak.

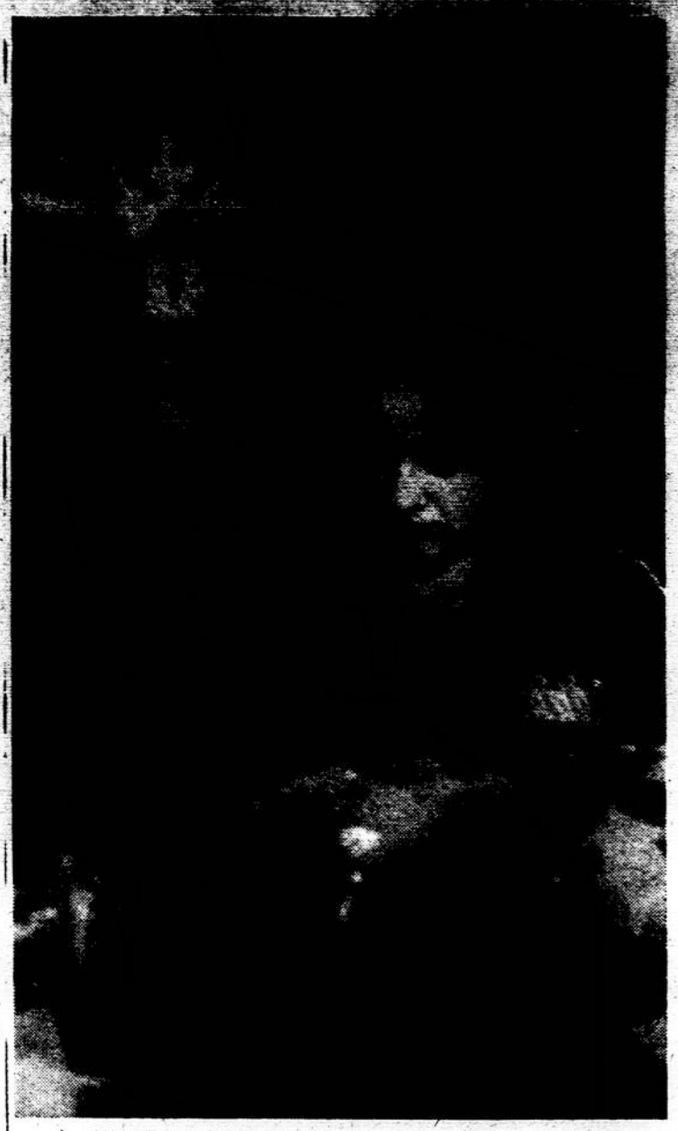

SKAUTĖ Kaziuko mugėje New Yorke. Nuotr. V. Maželio.

KOVA SU TRUMPAIS SIJONAIS IR ANKŠTOM KELNĖM

Waterford, Conn. Kovo 18, rytę vietos valdinėje aukštesnioje mokykloje buvo neįprastas Amerikoje įvykis. Mokyklos vedėjui įsakius, dvi mokytojos išsirinko iš klasių būrį mergaičių, o pats vedėjas su padėjėju išsivedė dalį berniukų ir padarė aprangos patikrinimą. Tikrinimo duomens: 17 berniukų dėvi per ankštas, beveik prilipusias prie blauzdų, kelnes, o 16 mergaičių vilkėjo per trumpus sijonus. Sprendimas: skambinkit telefonais namo, kad pristatytų tinkamą aprangą, arba sėdėkit atskiruose kambariuose, iki pasibaigs pamokos, o tada galėsite vykti mokyklos autobusais namo; niekas negali ieiti tokioje netinkamoje aprangoje į klasę. Jei panašūs netinkamos aprangos atsitikimai pasikartos, mokiniai bus šalinami iš mokyklos.

Penki berniukai ir šešios mergaitės savo aprangą tuoj sutvarkė. Vieniems buvo prisiųsti drabužiai iš namų, o kai kurioms mergaitėms nė to nereikėjo, nes, trumpinimo ligos pagautos, jos buvo tik pasivyniojusios savo sijonus po juosmeniu ir bereikėjo tik pasitraukti žemyn.

Dėl šio įvykio mokyklos vedėjas C.A. Coogan spaudai paaiškino, kad jis buvo priverstas imtis tokių griežtų priemonių, nes, neatsižvelgiant į įspėjimus, suknelės vis ėjo trumpyn, o berniukų kelnės— siauryn. Mokiniai pradėjo rodytis tokioje aprangoje, kuri ir valdinei berniuku ir mergaičių mokyklai jokiu būdu nepriimtina. Tikrinimo išvakarėse mokiniai buvo įspėti, kad mokyklos administracija imsis drausmės priemonių, bet ir tas griežtas įspėjimas nevisus paveikė. Todėl ir buvo padaryta atranka.

Mokyklų prižiūrėtojas J. V. Kunces pagyrė mokyklos vedėją už tokį griežtą žygį.

Mokinių tėvai turėtų susigėsti dėl tokių įvykių. O gal dar kas nors eis į aukščiausiąjį teismą? O laikai, o papročiai!

Jurg.Ežer.

KĄ VEIKIA DETROITO VYČIAI?

Lietuvos vyčių organizacija šiemet minės savo 50 metų sukakti. Visi žinome, kiek daug vyčiai nuveikė per tuos metus. Gi Detroito vyčių kuopa prie Dievo Apvaizdos bažnyčios įsikūrė tik prieš ketvertą metų. Per tą laiką ir jie nuveikė nemaža.

Detroite yra trys lietuvių parapijos. Prieš keturiolika metų Dievo Apvaizdos parapija dėl susidėjusių aplinkybių buvo perkelta į kitą vietą. Parapiečiai buvo išblaškyti po visą miestą. Parapijoje jau yra trečdalis kitataučių. Vyčiai, susikūrę iš mažo būrelio, turėjo daug darbo, teikdami išblaškytus narius. Dabar kuopa turi apie du šimtus narių.

Norėdami išlaikyti lietuviškas katalikiškas tredicijas, vyčiai surinko į Dievo Apvaizdos parapiją daug lietuvių, kurie buvo įsijungę į kitataučių parapijas. Kuopa sekmadieniais bendrai klauso mišių, bendrai eina prie komunijos. Parapijoje atgaivino lietuvišką giedojima. Tas ypač pastebima per didžąsias Bažnyčios šventes — per Kalėdas. Velykas, gavėnios metu. Drauge su kitomis parapijomis atgaivino šv. Kazimiero šventę. Kalėdų metu vaikams surengia eglutę su Kalėdu seniu ir išdalina dovanas. Vaikams surengė lituanistikos kursus, kad lietuviškai išmoktų jau čia gimęs jaunimas. Patarnauja ir vasaros stovyklai— nuveža vaikus į Dainavą, kad ten galėtų atostogauti ir stiprėti lietuviškoje aplinkoje.

Neužmiršo jie ir suaugusių — įkūrė auksinio amžiaus klubą, kuris turi savo savaitinius pobūvius. Ten susirinkę vyresnio amžiaus žmonės gali drauge laiką praleisti, ir nesijaučia taip vieniši. Kalėdų metu neturtingiems išdalina dėžes maisto.

Kas metai rengia kėgliavimo rungtynes, kurios sutraukia labai daug jaunimo, rengia Naujųjų Metų sutikimus, išvažiavimus, piknikus, vakarienes, išgarsino naujo lietuvio vyskupo K. Salatkos konsekraciją, rinko jam "maldų vainikėlį".

Savo judrumu ir veiklumu jie palaiko lietuvybę ir stiprina katalikišką veiklą ne tik Dievo Apvaizdos parapijoje, bet ir visame Detroito mieste. Savo darbe jie vadovaujasi šūkiu: "Per šv. Kazimierą surinkime savuosius".

A. Dainius

FILMAS

ARABŲ LAISVĖS KOVOS

KORNELIJUS BUCMYS

Pastaraisiais metais filmų pramonėje daugėjant vadinamiems epiniams filmams, nebetaupoma ir pagyrimų jiems iškelti. Pasirodžius tikrai vertam ir didingam filmui, tie įvairūs išaukštinimai atrodo net monotoniški ir nusidėvėję. Kaip ten bebūtų, **Lawrence of Arabia** tikrai nusipelno pagyrimo. Tad įvairiais atvejais jam skiriami liaupsinimai tebūnie palaikyti ne pigiu žiūrovų viliojimu prie kasos langelio, bet tik gamintojų, režisieriaus, artistų įvertinimu.

Šis filmas, nors ir užsitęsia beveik keturias valandas, išlaiko rimtį, nuoširdumą, nepaskęsdamas masinių scenų lėkštame manevravime, kaip tai neretai atbaido meniškai subrendusius žiūrovus nuo tų neva didingų filmų.

Anglų filmų gamintojas **Sam Spiegel** ir anglų režisierius **David Lean,** jau anksčiau pastatę premijuotą filmą "The Bridge on the River Kwai", dabar tikrai meistriškai patiekia legendarinę T.E. Lawrence asmenybę.

Thomas Edward Lawrence, pusiau airiškos, pusiau škotiškos kilmės, užaugintas Anglijoje, baigė Oxfordo universitetą ir pirmojo pasaulinio karo metu tarnavo britų kariuomenėje dirbdamas Kairo karinių žemėlapių paruošimo skyriuje. Jam pavedama surasti arabų princą Feisalį, kuris organizuoja arabų sukilimą prieš turkus. T.E. Lawrence suranda Feisalį ir 1917 veda arabų karių būrį per beveik nepereinamą dykumą į Akabą. Akaba — tai vienintelis Jordano uostas prie Raudonosios jūros. Tai svarbus susisiekimo mazgas tarp Egipto, Arabijos ir Indijos. Tuometiniai valdovai turkai, visiškai nepramatydami užpuolimo galimybės iš dykumos pusės, nepajėgė atsispirti Lawrence vadovaujamiems arabams.

Britų generolas **Allenby** pakelia Lawrence į majorus ir pasiunčia atgal padėti arabams jų kovose dėl nepriklausomybės. Dabar Lawrence jau pastoviai nešioja arabų rūbus, beduinų tiesiog garbinamas ir sėkmingai atlieka įvairius karinius uždavinius, bei sprogdina turkų traukinius. Po keliolikos mėnesių, jau pakeltas į pulkininkus, T.E. Lawrence sėkmingai veda arabus į Damaską. Nors tai buvo arabų revoliucijos apvainikavimas, vis dėlto besiginčijančios arabų gentys, nepajėgė susivienyti. Tik daug vėliau tai įgalino įsikurti nepriklausomoms Arabų modernioms karalystėms bei Izraelio valstybei.

Pats T.E. Lawrence — tikrai legendarinė asmenybė. Arabams jis buvo didis herojus, tarsi dvasia, vadovaujanti sukilime prieš turkus. Windstonas Churchillis apibudina ji kaip vieną mūsų laikų didžiausių asmenybių. Kai kas mėgina peikti ir net niekinti jį kaip nuotykių ieškotoją. Po laimėjimų Damaske, pasitraukė iš kariuomenės ir įstojo kitu vardu kaip eilinis į britų aviaciją. Žuvo 1935 motociklo katastrofoje, sulaukęs 47 m.

Filmo tekstą paruošė dramaturgas **Robert Bolt,** kurio drama apie Tomą Morų ir Henriką VIII (A MAN for All Seasons) laimėjo 1961-62 dramos kritikų premiją ir jau ilgas laikas eina New Yorke su dideliu pasisekimu (Anta teatre). Apie T.E. Lawrence yra parašyta virš 20 knygų, bet filmui ruošti R. Bolt daugiausiai naudojosi jo paties veikalu "The Seven Pillars of Wisdom". Gamintojas S. Spiegel apie šį filmą išsireiškė, kad jis nė nebandęs išrišti visos legendos, bet ją tik įamžinti.

Legendarinį T.E. Lawrence asmenį ekrane perteikia 29 metų airių kilmės artistas **Peter O'Toole,** a u k š t a i vertinamas anglų klasikiniame teatre, bet dar naujokas filmuose. Šioje rolėje jis pasirodo nepaprastai puikiai ir bus tikrai rimtas varžovas 1962 Oscaro premijai. T. E. Lawrence buvo gana žemo ūgio — tik 5 pėdų ir 5 inčų, o P. O'Toole yra 6 pėdų. Tai ir esąs tarp jų vienintelis skirtumas. Tų kovų dalyvis **Geroge Staples** (dabar jau 72 m. amžiaus, gyvenąs Paterboro, Ont.), pamatęs šį filmą, iš pradžių nustebęs tokio aukšto artisto parinkimu, bet tuoj puikios vaidybos sužavėtas, visiškai užmiršo ir jo ūgį, ir tikrai matęs tobulai atkurtą patį Lawrence ir pergyvenęs visus to meto žygius. Jis 1918 vadovavo anglų kavalerijos trupėms ir glaudžiai bendradarbiavo su T.E. Lawrence.

PETER O' TOOLE, vaidinęs T. E. Lawernce vaidmenį.

Gal atsižvelgiant į T.E. Lawrence nusistatymą prieš moteris, visame filme **nėra moterų artisčių,** bet už tai vyrų rolėse, net ir šalutinius vaidmenis, puikiai atlieka tokie pirmaeiliai artistai, kaip Alec Guinness, Jack Hawkins, Anthony Quinn, Arthur Kennedy, Claude Rains, Anthony Quayle, Jose Ferrer.

Režisierius **David Lean,** jau anksčiau puikiai užsirekomendavęs, šiuo filmu dar kartą įrodo savo didelius sugebėjimus.

Fotografas **Fred A. Young** perteikia tikrai įspūdingus ir didingus tiek kovų, tiek dykumos vaizdus spalvota fotografija (Super Panavision 70).

Dėl keletos žiaurių žudynių scenų, filmas nerekomenduojamas patiems mažiesiems, tačiau suaugusiems ir vyresniam jaunimui tos keturios valandos prabėgs greitai ir nuotaikingai.

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS
VACYS ŠTEPONIS, savininkas
40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928
GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS
(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Ar žinai tą šalį, 13 liet. dainų Romos Mastienės	$ 5.00
A. Šabaniausko dainų-šokių 2 albumai (X—$5.00 ir XI—$5.00	10.00
3 plokštelės su 40 įvairių polkų (1 pl. su 12 polkų $4.00)	10.00
Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamblio 17 dainų (ster. $5.00)	4.00
Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos choru (stereo $4.50)	$3.50
Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų	5.00
Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas: 2 plokštelės	8.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių	4.50
16 lietuviškų šokių, akord. Ch. Daubaro	4.00
S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm.	5.00
Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos	6.00
Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgrota 12 liet. patriot. maršų	7.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių po	5.00
Alice Stephens liet. kompozitorių 3 kūriniai (stereo $6.00)	5.00
Čiurlionio ansam. Mes padainuosim, 16 liet. dainų (st. $7.50)	6.50
Ar pamenį... V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo $7.00)	6.00
Tautinių šokių rinkinys (14 šokių)	5.00
Žirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka	5.00
Lithuanian, 2-speed record course	3.00
Dainos Lietuvai, 12 dainų komp. Sal. Čerienės	4.00
Milžino paunksmė (Montrealio liet. dramos teatr.) 3 plokšt.	15.00
Liet. dainų, šokių, polkų, Žukausko-Vasiliausko juokai	4.00
Tėvynei aukojam—14 Dainavos ansamb. dainų (stereo 6.00)	5.00
A. Stephens, Iš rūtų šalelės, 7 kalėd. giesmės ir 10 liet. dainų	5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.
Persiuntimo išlaidoms prašom pridėti 50¢

Norite geros—meniškos fotografijos
PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ
įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobuvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.
322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia užpildomi valstybinių mokesčių - taksų blankai.
ALBERT F. PETERS - Petrauskas

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. VIrginia 6-9519
Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Apreiškimo parap. bažnyčioje kovo 31, ateinantį sekmadienį, pradedamos vienos savaitės rekolekcijos vyrams ir moterims. Rekolekcijas ves tėvas Tomas Žiūraitis, O.P., vienuolis dominikonas. Smulkesnė rekolekcijų tvarka bus pranešta ateinančios savaitės parapijos biuletenyje.

N.Y. studentų ateitininkų susirinkimas įvyksta kovo 29, penktadienį, 7:30 v.v. ponų Bražinskų namuose 617 East 24 Str., Paterson, N.J. Paskaitą, "Psichologiniai skirtumai tarp vyrų ir moterų" skaitys kun. dr. A. Norius, St. John's universiteto filosofijos profesorius. Kiekvienas dalyvis prašomas atsinešti siūlų ir adatą, pirštines ir medinių degtukų; visa tai bus reikalinga psihologiniams bandymams.

Dailininkai O. ir M. Paškevičiai, už du bilietus po tris dol. į A. Kuprevičiaus koncertą atsiuntė 10 dol. čekį, pareikšdami, kad šis koncertas vertas brangesnių bilietų, todėl jie vietoj 3 moka po 5 dol. Į koncertą ruošiasi gausiai atvykti iš Washingtono, Philadelphijos, Hartfordo, Stemfordo, New Jersey ir kitų vietovių. Waterbury V. Vaitkus organizuoja ekskursiją. Koncertas įvyks šį sekmadienį, kovo 31, 2:30 v. popiet Town Hall, W 43 Str., tarp Times Sq. ir 6 Ave. Po koncerto Baltų Laisvės namuose, 131 E. 70 Str., įvyks priėmimas su vaišėm. Kviečiami visi atsilankyti ir pagerbti iškilųjį pianistą.

Angelų Karalienės parapija, minėdama deimantinį jubiliejų, rengia iškilmingą puotą —bankietą, koncertą ir gegužinę — pikniką. Puota — iškilmingi sukaktuviniai pietūs —bus lapkričio 10 Bossert viešbutyje, Brooklyno centre. Koncertas bus rugsėjo 22. Gegužinė — piknikas bus liepos mėn. 14 d. Jamaicoje, toje pačioje vietoje, kaip ir kitais metais. Sukaktuviniams parengimams organizuoti yra sudarytas komitetas, o atskiriems reikalams tvarkyti artimiausiu laiku bus sudarytos atskiros komisijos.

Boles Borus, gyvenęs Bronx, N.Y., 68 metų amžiaus, mirė kovo 24, laidojamas iš Aušros Vartų parap. bažnyčios kovo 28 d. Pašarvotas Bronx Chapell, globoja J.M. Šalinskų laidotuvių biuras. Nuliūdęs liko sūnus Stanislovas su šeima. Dėl informacijų skambinti **VI 7-4499.**

Juozas Daubėnas, vienas iš labiausiai iškilusių lietuvių aktorių išeivijoj, praves pašnekesi tema "Amerikietiškojo teatro užkulisiai". Vieta — Baltic Freedom House, 131 E. 70 Str. New Yorke. Laikas — šeštadienį kovo 30 d. 7 val. Po paskaitos bus diskusijos ir kavutė. Visuomenė kviečiama atsilankyti. Paskaitą rengia Akademinio Skautų Sąjūdžio New Yorke skyrius. Juozo Daubėno teatrinė veikla reiškiasi trim šakom. Jis profesoriauja American Academy of Dramatic Arts. Dažnai vaidina televizijoje ir Broadway veikaluose. Režisuoja veikalus, kurie yra statomi New Yorko teatruose. Jo paskutinis režisuotas veikalas "The Children's Hour" buvo pastatytas kovo 22, Anta Theatre, 245 W. 52 Str., N.Y. Šio veikalo pastatymas ir sudarys pagrindą J. Daubėno paskaitai.

A. Kazickienės rezidencijoj, New Rochelle, N.Y. kovo 12 d. įvyko madų parodai ruošti komiteto posėdis, kuriame paaiškėjo, kad pajamų gauta iš madų parodos 1464 dol., išlaidų turėta 414 dol. Gryno pelno liko 1050 dol. Nutarta 1000 dol. pasiųsti per BALF'ą Vasario 16 gimnazijai. Likusius nutarta padalinti aukoms N.Y. lietuviškajai spaudai ir J. Stuko vedamai radio valandai.

Po posėdžio buvo gražios vaišės, kuriose be komiteto ponių dalyvavo ir modelis iš Chicagos dantų gyd. P. Vaitaitienė, žurn. S. Narkeliūnaitė, A. Varnas ir J. Vytuvis.

40 valandų atlaidai Angelų Karalienės parapijoje bus kovo 31-balandžio 2. Kadangi pagrindiniai remontuojama bažnyčia, todėl mišparų vakarais nebus. Pamokslas ir mišios bus 9 val. iš ryto, o 7:30 vakare bus tik palaiminimas. Išpažintys bus klausomos kiekvieną rytą ir vakarą po palaiminimo.

New Yorko Mokslų Akademijoj kovo 28-29 bus simposiumas apie naujuosius antidepresinius vaistus. Jame dalyvauja ir lietuvis dr. Jonas A. Gylys, kuris skaitys simposiume paskaitą kovo 28 d., 2 popiet. N.Y. Mokslų Akademijos Simposiumas vyks: The Henry Hudson Hotel, 353 W. 57 Str., New York, N.Y. (tarp 8 ir 9 Ave.;.

Už a.a. Onos Stašinskienės ir a.a. Aldonos Stašinskienės vėles mišios bus šeštadienį, kovo 30, 8:30 ir 9 val. ryto. Vilniaus Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, 570 Broome Str., New Yorke.

LIET. MOTERŲ ATSTOVYBĖS New Yorko klubas paminėjo savo veiklos dešimtmetį kovo 2 Baltų Laisvės namuose. Pirmoje eilėje iš k. į d. M. Galdikienė, K. Grigaitytė-Graudienė.... skaičiusi savo poeziją, R. Budrienė, L. Bieliukienė, antroje eilėje, E. Kulber, P. Brakienė, V. Leskaitienė, J. Budrys, E. Putvytė, skaičiusi paskaitą, V. Sidzikauskas. Nuotr. V. Maželio.

ŠIMTAS METŲ LATVIŲ VEIKĖJUI BOSTONE

Latvių didžioji banga atvyko į Ameriką tiktai mūsų laikais, kai Latviją antru kartu okupavo bolševikai ir daug kas pasitraukė nuo jų teroro. Prieš pirmąjį pasaulinį karą, latviai pakankamai turėjo darbo savam krašte. Caro laikais rusai Latvijoje (Rygoje, Liepojoje ir k.) daugiau statydino fabrikų ir kūrė pramonės negu Lietuvoje. Lietuviai taip pat keliavo į Latviją uždarbio ieškoti. Vienoje tik Rygoje prieš pirmąjį pasaulinį karą lietuvių buvo apie 50, 000. Tada latviai tik retais atvejais keliaudavo į užsienius. Liepojos uostas išplaukė į Ameriką mases lietuvių, bet labai mažai pačių latvių.

Jekabs Zibergs (Jokubas Zybergas) priklauso prie pirmųjų latvių imigrantų JAV. Šiemet jis svenčia dvigubą sukaktį: 100 metų savo amžiaus ir 75 metų, kai gyvena šiame krašte. Yra gimęs Kuržemėje 1863. Pramokęs Latvijoje staliaus amato, 1888 išvyko Amerikon ir apsigyveno Bostone. Čia pasidarė vienas iš populiariausių ir žymiausių latvių veikėjų. Latvijai pasiskelbus nepriklausoma valstybe (1918), Amerikoje rūpinosi jos pripažinimu de jure ir lankėsi pas JAV prezidentą (1921) Vėliau ilgą laiką Bostone buvo Latvijos konsulu. Po antrojo pasaulinio karo daug padėjo latviam bėgliam kurdintis Bostone. Čia įsteigtuose latvių namuose dabar yra priglausta žymi jo biblioteka ir archyvas. Geriausi linkėjimai šimtamečiui broliškos tautos Veteranui! **(S.S.)**

IŠ LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOS

Brooklyne veikianti 41 Lietuvos vyčių kuopa kartu su atsilankiusiais buvusiais nariais kovo 16 Apreiškimo parapijos salėje paminėjo savo organizacijos 50 metų sukaktį. Kartu buvo prisiminta, kaip buvo įsteigta 41 kuopa.

Kalbėtojų tarpe buvo Apreiškimo parapijos klebonas kun. N. Pakalnis, dvasios vadas kun. J. Pakalniškis ir vakaro vedėjas J. Bolevičius. Visokių prisiminimų iš 41 kuopos įsikūrimo papasakojo A.J. Mažeika, Sr., St. Dėdinas kalbėjo apie kuopos jaunųjų grupės įsikūrimą ir dabartinę veiklą. Sveikino žodžiu dr. Bagdas, A. Visminas ir moksleivių ateitininkų atstovas V. Radzivanas. Pabaigai Irena Sandanavičiūtė gražiai padeklamavo du Maironio eilėraščius.

Vyčių kuopa yra labai dėkinga visiems, kurie prisidėjo prie šio minėjimo, ypatinga padėka priklauso šeimininkėm už gardžius užkandžius. **St. D.**

Vytautas Radzivanas, dar būdamas junior (jaunasis) išlaikė egzaminus į Manhattan berniukų kolegiją ir gavo stipendiją. Jis taip pat gavo antrą valstybinę Regents stipendiją.

Jis dar išlaikė konkursinius visos New Yorko valstybės egzaminus ir dalyvaus 50 gabiausių visos Amerikos mokinių konkursiniuose egzaminuose, į kuriuos įeina iš kiekvienos valstybės po vieną mokinį. Šias stipendijas skiria ,A.R.M. Co. N.S.P.E. inžinerijai studijuoti. Iš 50 gabiausių visos Amerikos gimnazistų bus išrinkta 5 mokiniai minėtos firmos stipendijoms gauti.

Vytautas Radzivanas yra Marijos Pečkauskaitės moksleivių ateitininkų kuopos aktyvus narys, pernai labai sėkmingai kuopai pirmininkavęs. Šiemet redaguoja "Jaunutį", jaunučių ateitininkų laikraštėlį. Jis yra pirmuoju mokiniu baigęs Maironio šeštadieninę mokyklą Brooklyne. Taip pat, aktyviai dalyvauja Apreiškimo parapijos chore.

Pranas Lavinskas, gyvenąs Sunnyside, L.I., Philadelphijos universiteto bibliotekai padovanojo savo laikraščių rinkinius. P. Lavinskas, kilęs iš Rumšiškių, į JAV atvykęs prieš pirmą pasaulinį karą, su užsidegimu platino lietuvišką spaudą, pats rinko ir komplektavo. Jis turėjo beveik visą lietuvišką periodiką, leistą Amerikoje. Ją aprašė savo išleistoje knygoje "Amerikos lietuvių laikraščiai". Ilgus metus buvo angliakasiu ir apie tą darbą parašė knygą. Vėliau atsikėlė į New Yorką ir buvo namų prižiūrėtoju. Dabar — pensijoje.

CAMBRIDGE, MASS.

Lietuvos nepriklausomybės šventę minėjome vasario 17. Ryte 10 val. bažnyčioje buvo pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Minėjimas buvo 3 v. popiet salėje. Minėjimą pradėjo žodžiu kun. Vincentas Valkavičius ir pakvietė žodį tarti kleboną kun. Antaną Baltrušiūną, kuris kalbėjo apie šventės reikšmę ir ateities veiklą. Ilgesnę kalbą pasakė E. Vasyliūnienė.

New Yorko akademikų skautų meno parodoje dalyvaus: Vytautas Abromaitis, Audronė Dragūnevičiūtė, Albina Kasulaitis, Gediminas Liaukus, Jonas Rutenis, Juozas Sodaitis, Valentinas ir Zenonas Ūseliai, Tadas Žilius, Judita Žilevičiūtė ir Marija Žukauskienė. Paroda, kurią globoja dail Romas Viesulas, įvyks balandžio 5 ir 6 Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne. Norintieji dalyvauti menininkai turi užsiregistruoti ir pristatyti savo darbus iki kovo 31 pas Vidmantą Montvilą, 126 Hendrix Str., Brooklyn, N.Y., Tel. **AP 7-8863.**

Ginkų krautuvė pasiruošusi Velykoms. Galima gauti šokoladinių ir pliušinių zuikių vaikams, taip pat gražių velykinių atviručių. Krautuvė yra 495 Grand St. Brooklyn 11, N.Y.

MASPETHO V. ATSIMAINYMO parapijos salėje kovo 10 įvyko ALRK Federacijos seimelis. Nuotraukoje — vakarienės šeimininkės — choristės.

BOSTONO ŽINIOS

Vysk. V. Brizgys Bostone šv. Petro parapijoje lankysis kovo 29. Tuo metu vyks N. Anglijos kunigų suvažiavimas ir rekolekcijos.

Bostono teisininkų draugijos skyrius turėjo 14 narių. Iš jų 7 jau mirė: adv. Indreika (1950), prof. V. Biržiška (1958), teis. J. Nikolskis (1959), adv. dr. B. Kalvaitis (1960), adv. Povydis (1961), prokuroras J. Kalvaitis (1963). Penki iš jų mirė širdies liga.

Pagerbė šventąją. Kovo 17 popiežius Jonas XXIII paskelbė palaimintaja Elzbietą Oną Seton, kuri iš gimusių Amerikoje yra pirmoji, atsiekusi palaimintosios garbės. Bostono kardinolas Richard J. Cushing jos garbei kovo 19 paskelbė švente visose katalikiškose mokyklose; tą dieną pamokų nebuvo.

Pagerbs savo narį. Kovo 31 d. 5 val. popiet Liet. Piliečių Draugija savo klubo salėje rengia dr. A. Kapochy pagerbimo banketą. Šioje draugijoje dr. A. Kapochy direktorium be pertraukos išbuvo 32 metus.

Prisimins žuvusį kare. Kovo 30 sukanka 20 metų nuo Povilo Masiulio mirties. Jis žuvo antrojo pasaulinio karo metu. Jo garbei Bostono miesto vadovybė prie šv. Petro parapijos bažnyčios yra dedikavusi gatvių susikryžiavimą. Už Povilo Masiulio vėlę jo brolis Stanislovas užprašė mišias šv. Petro parapijos bažnyčioje. Mišios bus aukojamos kovo 30 d. 9 val. ryte.

Bostono lietuvių mišrus choras rengiasi savo metiniam koncertui, kuris bus gegužės 5 d. aukštesniosios mokyklos salėje, Thomas Park, So. Bostone. Repeticijos vyksta tris kartus savaitėje. Balandžio 26 choras koncertuoja amerikiečių visuomenei — Brocktono veteranų ligoninėje.

Jaunimo koncertą rengia studentai ateitininkai balandžio 28 3:30 v. popiet N. England konservatorijos rečitalio salėje. Programoje dalyvaus pianistė Marytė Gailiušytė iš Clevelando smuikininkė Brigita Pumpolytė iš Philadelphijos ir solistė Birutė Bogutaitė iš Baltimorės. Prie piano Vytenis Vasyliūnas.

Rūta Matjoškaitė ir Edvardas Ilteris susituokė kovo 17 šv. Petro Bažnyčioje. Rūta yra duktė visuomenininko ir Tautinės S-gos Bostono skyriaus pirmininko Antano Matjoškos. Edvardas atlieka karinę prievolę Amerikos kariuomenėje ir gyvena Vokietijoje. Savo atostogas išnaudojo vedybom. Jie abu yra lietuvių tautinių šokių grupės šokėjai. Po vestuvių jaunavedžiai tą patį vakarą išskrido į Vokietiją.

Išnuomojamas penkių kambarių butas su virtuve ir visais patogumais. Savininkas priverstas išvykti, todėl parduodami ir baldai labai žemomis kainomis. Teirautis telef. **DI 6-1363.**

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumertą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratęsti prenumeratą 1963 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Prašau siuntinėti *Darbininką* 12 mėnesių už $5.00 (pažįstamui, neturtingiem, ligoniam)

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu:
už prenumeratą $....., aukų $..... Viso $.....

....
(Data) (Parašas)

C. A. VOKET-Vokietaitis
ADVOKATAS
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas, sidabras, deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

WILLIAM J. DRAKE — DRAGŪNAS
ADVOKATAS
84 - 14 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y.
Tel.: HIckory 1-5220

Stephen Bredes, Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
ALBIN J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS - Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN, INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
Funeral Home
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
Funeral Home
Inc.
PETRAS KARALIUS
savininkas
Laidotuvių Direktorius
ir Balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

V. VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER Ave.
PRANAS WAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6494

Puikus patarnavimas naujo
JOSEPH C. LUBIN
FUNERAL HOME
546 East Broadway
So. Boston, Mass.
Priešais miesto teismo rūmus
Rūpestingai patarnaujame visuose reikaluose, atydžiai išpildome kiekvieną pageidavimą. Jūs galite pilnai pasitikėti mūsų patarnavimu iki visų smulkmenų laidojimo reikaluose.
Joseph C. Lubin
Funeral Director
Telefonas: 268-5185